

Upravništvo: Ljubljana, Pucinijska
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Pucinijska
ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42

Računi pri post. ček. zavodu: Ljubljana
št. 17.749

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za ogla-
se iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

JUTRO

Izbaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina: ena mesečno L. 12.—
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Pucinijska ulica št. 5,
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

Gravi perdite dell'aviazione nemica

Dieci apparecchi nemici abbattuti, alcuni equipaggi catturati — Valorosa resistenza del caposaldo di Culquabert

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 12 novembre 1941-XX. Il seguente bollettino di guerra n. 528: L'aviazione nemica ha compiuto altre incursioni sull'Italia meridionale e sulla Sicilia.

Nel pomeriggio di ieri un velivolo ricognitore è stato abbattuto in fiamme dalla nostra caccia all'altezza di Capri.

Stamotte sulla città di Napoli in varie ondate, lancio di bombe dirompenti e incendiarie: danni ad edifici civili e principi di incendio presto domati; sei persone sono rimaste uccise e trenta ferite. Sempre calmo e disciplinato il contegno della popolazione.

Nelle prime ore di stamane in Sicilia tre velivoli inglesi sono stati abbattuti, uno dalla difesa contraerea e due dalla nostra caccia. È stato catturato l'equipaggio di

un altro aereo nemico fatto precipitare in mare.

Sempre nelle prime ore di stamane, quattro apparecchi da caccia pesanti inglesi intercettati dalle nostre forze, sono caduti nella zona di Cefalù. Tre sono scomparsi nel mare, un quarto è precipitato a terra e l'ufficiale che lo pilotava è stato fatto prigioniero.

In Africa settentrionale nulla di notevole sui fronti di Tobruk e Sollum. Un'incursione aerea su Bengasi non ha provocato danni. Un apparecchio britannico colpito è precipitato al suolo distruggendosi. In Tripolitania è stato catturato l'equipaggio, comprendente due ufficiali, di un velivolo prevalentemente abbattuto.

Nell'Africa Orientale, i nostri reparti del caposaldo di Culquabert hanno frustrato altri tentativi di attacco del nemico.

Težke izgube sovražnega letalstva

Deset sovražnih letal sestreljenih, nekatere posadke zajete Junaški odpor posadke v Culquabertu

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 12. novembra naslednje uradno poročilo št. 528:

Sovražno letalstvo je izvršilo nadaljnje napade na južno Italijo in Sicilijo.

Včeraj popoldne so sestrelili naši lovci v bližini Caprija sovražno izvidniško letalo, ki se je vnelo v zrak.

Snoči so sovražna letala metala na Neapelj v več valovih rušine in zažigalne bombe, ki so povzročile škodo na stanovanjskih poslopjih. Nastali požari so bili naglo pogaseni. Šest ljudi je bilo ubitih, 30 pa ranjenih. Zadržanje prebivalstva je bilo povsod mirno in disciplinirano.

V današnjih prvih urah so bila sestreljena na Siciliji 3 sovražna letala, eno od protiletalskega topništva in dve od naših

lovcev. Zajeta je bila posadka nadaljnega sovražnega letala, ki je treščilo v morje.

Prav tako so v prvih današnjih jutranjih urah treščila na tla na področju pri Cefalù štiri težka angleška lovška letala, ki so naletela na naše silo. Tri so izginila v morje, četrto pa je padlo na zemljo in je bil pilot-oficir ujet.

V severni Afriki na bojiščih pri Tobruku in Sollumu ni pomembnega. Sovražni napad na Bengasi ni povzročil škode. Zadržano angleško letalo je padlo na tla in se razbilo. V Tripolitani je bila zajeta posadka nekega prej sestreljenega letala, sestojala iz dveh oficirjev.

V vzhodni Afriki so naši oddelki posadke v Kulkabertu zavrnili nove napadalne poskuse sovražnika.

Dobri odnosi med Turčijo in Nemčijo

Nemški komentar o zadnjem govoru predsednika turške republike

Berlin, 12. nov. s. V Nemčiji ugotavljajo z zadovoljstvom, da je turški predsednik İneni s posebnim poudarkom govoril o turških odnosih z Nemčijo. Zato se more smatrati, da je propadel poskus angleške propagande, da bi njegovemu govoru pripisali protinemški značaj. İneni je pač govoril o Angliji korektno že zaradi obstojčih obveznosti med obema državama, vendar pa ni šel preko tega.

Po pisanju »Börsenzeitung« je pomen İnenijevega govora še bolj jasn, če se primerja z govorom ob enaki priliki lanskega leta. Osnovne smernice turške politike so sicer ostale nespremenjene, toda politični in vojaški dogodki zadnjih 12 mesecev so močno vplivali na razvoj turške politike. Elementi, ki so lani še močno obremenjevali turško-nemške odnose, so sedaj povsem izginili. Turčija je mogla medtem ugotoviti, kdo prav za prav ogroža njene interese in kdo jih priznava ter podpira. Lahko celo rečemo, da so najpomembnejše faze sedanje vojne v bližini turških mej bistveno pripomogle k zboljanju in ugotovitvi obojestrane želje po miru in stabilnosti. Turčija je mogla v Berlinu, saj so ustvarili oziroma, ki dopuščajo, da gledamo na nadaljnji razvoj s popolnim zaupanjem. Pravilno je İneni poudaril, da je bila balkanska vojna največja in najtežja preizkušnja za turško-nemške odnose. Teda so Angleži storili vse, da bi v Ankari zbudili vtis, da je Turčija direktno ogrožena od Nemcev, in angleški pritisk je tedaj dosegel svoj višek, čeprav brez rezultatov, kajti lojalnost turške vlade ter razumevanje nemškega položaja sta preprečili vse nasprotne maneuvre. Ta kriza je bila za turško-nemške odnose celo zdravilna, a nemška vojna proti boljševizmu in zveza Londona z Moskvo sta se bolj pripomogli k ozdravljenju. Medtem ko so namreč nemške čete oddaljevale od turških mej in Evrope boljševiško nevarnost, je Anglija s svojim postopanjem približevala. Zaupanje, ki ga je İneni izrazil glede nadaljnega razvoja odnosov med Ankaro in Berlinom, ustreza v celoti tudi nemškemu zaupanju v Turčijo, ne le zaradi starega tovarišstva in orožju v svetovni vojni, temveč tudi zaradi simpatij, ki jih je nemški narod vedno gojil za turški narod, pa tudi zato, ker se politični in gospodarski interesi obeh držav popolnoma strinjajo. Zadnji dogodek so samo potrdili, da se življenjski interesi Turčije in Nemčije ne le skladajo, temveč tudi med seboj izpopolnjujejo, saj so v vseh važnih vprašanjih popolnoma istovetni.

znakov, po katerih bi se dalo soditi, da bi ministrskega predsednika kakoli politični razlogi dovedli do tega, da je zaprosil za dopust. Zato živahno razpravljajo o Saidamovem hasledniku. V splošnem pričakujejo v Ankari, da bo zastopstvo na dopust odšelga ministrskega predsednika prevzel zunanji minister Sükrü Saradzoglu.

Turški ministrski predsednik Saidam, ki je odšel na dopust iz zdravstvenih razlogov, je star 60 let. Saidam je že nekoč izstopil iz vlade, namreč v oktobru leta 1927, ko je bil pod predsedstvom Celal Bajarja nekaj časa minister za zdravstvo in socialno skrbstvo, kot poslanec Carigrada pa je tedaj že nadalje ostal v parlamentu. V drugem kabinetu Celal Bajarja je postal Saidam notranji minister. Ko je po sklepu o razpustu velike narodne skupščine Celal Bajar podal ostavko, je Saidamu januarja l. 1933 predsednik republike poveril sestavo nove vlade.

Sestanek turške narodne skupščine

Ankara, 12. nov. (DNB.) Parlamentarna skupina turške ljudske stranke se je včeraj popoldne sestala k tajni seji, na kateri je turški zunanji minister Saradzoglu podal pregled zunanjepolitičnega položaja, v katerem je zlasti izčrpno obravnaval turške odnose napram Sovjetski zvezi. V svojem poročilu je turški zunanji minister podal tudi pregled vojaškega položaja, kakršnega so zadnji dogodki ustvarili na Črnem morju. Danes se bo sestala k seji turška narodna skupščina, pričakujejo, da bo zunanji minister Saradzoglu na seji podal javno poročilo o položaju.

Obletnica smrti Atatürka

Carigrad, 12. nov. s. V Turčiji so včeraj v okviru velikih spominskih svečanosti praznovali tretjo obletnico smrti Atatürka, ustanovitelja novega režima in ustvaritelja državne neodvisnosti. Listi so izšli s strani v črni okvirih. Objavili so dolge članke o delu »velikega Turka«. Na začasno kripto z zemeljskimi ostanki Atatürka in pred spomenike turškega državnika je bilo položenih zelo mnogo vencev.

Švedsko odlikovanje italijanskemu mehaniku

Stockholm, 12. nov. s. Na svečanosti, ki se je vršila v Stockholmu v nazočnosti mnogih italijanskih in švedskih osebnosti, je švedski prestolonaslednik Pertil osebno izročil visoko švedsko odlikovanje Vazovega reda italijanskemu mehaniku Virgiliju Geroniju kot nagrado za izredno delavnost in izkušnost, ki jo je pokazal pri popraviljanju motodjeva.

Procesi v Riomu

Bern, 12. nov. s. Švicarska brzojavna agencija poroča iz Vichyja, da bo v Riomu pred tamkajšnjim vojaškim sodiščem za zaprtimi vrati cela vrsta procesov zaradi krivde za vojno. Glavni bodo procesi o krivdi za poraz, nepriljubljenost oboroženih sil in njihovo nezadostno opremo.

Neumorno prodiranje na Krimu

Nemške in rumunske čete na obali južno od Kerča — Uspešni boji pri Tuli — Preprečen izpad sovjetskih čet iz Petrograda — Hudi letalski napadi na Moskvo

Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na Krimu so dosegle nemške in rumunske čete v ostrih zasledovalnih bojih obalo južno od Kerča. Letalsko orožje je nadaljevalo bombardiranje pristanišč v Sevastopolu, Kerču in Anapi z dobrim uspehom.

Na področju južno od Tule so razbili pehotni in oklopni oddelki v obkoljevalnem napadu sovjetsko konjeniško divizijo ujeli množevilne sovjetske vojake in zaplenili 91 topov kakor tudi mnogo drugih vojnih potrebščin.

Poskus izpada sestavljenih oboroženih sil iz Petrograda se je ponesrečil ob obrambi nemških čet z najhujšimi in krvavimi izgubami nasprotnika. Pri tem je bilo uničenih 11 oklopnih voz izmed 17 napadajočih, med njimi 7 najtežjih.

Oddelki bojnih in lovskih letal so napadali uspešno na vsej fronti prometne zveze v zaledju in letališča sovražnika. Uničili so veliko število železniških vlakov ter povzročili sovjetskim letalskim silam znatne izgube. Moskva je bila bombardirana podnevi in ponoči z rušilnimi in zažigalnimi bombami. Zadetki so povzročili na železniških napravah veliko škodo. Nadaljnji nočni napadi letalskega orožja so bili usmerjeni proti oboroževalnim tviornicam v Gorkiju.

Na morju ob Angliji so zadelo bojna letala v pretekli noči z bombami vzhodno od Lowestofta veliko trgovsko ladjo. Ob obali v Rokavskem prelivu je sestrelilo protiletalsko topništvo 6 letal angleškega lovškega oddelka.

Sovražna letala niso priletela nad nemško državno ozemlje.

Prodiranje pri Volhovu

Stockholm, 12. nov. d. Po poročilih s severnega odseka vzhodnega bojišča so nemške čete na področju pri Volhovu naglo bližajo mestu Svank. Padec mesta se pričakuje vsak čas. Osvojitve te točke po nemških oboroženih silah bo samo še poposleda strnjen nemških čet s finskiimi četami na področju reke Svir. To bi pomenilo dokončno odtrganje Petrograda od ostalega zaledja in njega dokončno popolno obkolitev.

Rim, 12. nov. d. »Stampa« piše, da so nemške vojaške operacije na severnem odseku vzhodnega bojišča zavzele zadnji čas značaj posebne aktivnosti ter da se pričakujejo važni rezultati.

Petrograd odrezan od zaledja

Berlin, 12. nov. d. Zasedba mesta Tihvina po nemških četah je definitivno ločila Petrograd od njegovega zaledja. Britanski pritisk na Finsko, da naj bi sklenila mir s Sovjetsko zvezo, je imel namen zmanjšati pritisk, ki so ga boljševiki posebno hudo občutili pred Petrogradom ter ob murmanski železnici. To železnico bi Anglija posebno potrebovala za svoje transporte vojnih potrebščin v Rusijo, druga železnica, ki prihaja v pošto, od Arhangelska v Moskvo preko Volgode je namreč za take transporte mnogo neprikladnejša, zlasti ker je arhangelska luka 6 mesecev zaprta zaradi ledu. Nemški uspehi pri Tihvinu pa so sedaj dokončno pokopali tudi te poslednje britanske načrte za oskrbovanje Sovjetske zveze po navedenih poteh.

Prodiranje proti Kerču

Bukarešta, 12. nov. d. Nemške in rumunske čete so zasedle mesto Marjevko, ki je 30 km pred trdnjavo Kerčem. Čete, ki so prišle v smeri od pogorja Jaile, operirajo zdaj vzajemno s četami, ki oblegajo Sevastopol.

Strateški pomen zavzetja Krima

Budimpešta, 12. nov. s. V svojem komentarju o dogodkih na bojišču piše oficiozni »Pester Lloyd«, da bo zaključek borb na Krimu z operacijami, ki bodo nato še sledile, izredno velikega pomena. Na dlani je namreč izredna strateška važnost zavzetja severne obale Črnega morja ter sovjetskih pomorskih oporišč na Krimu. Vzemirjeni vladni krogi v Londonu in angleški generalni štab stojita pred težkimi problemi, kajti dobavna pota v Sovjetsko Rusijo so že več kot ogrožena.

Litvinov zopet na površju

Rim, 12. nov. s. Uradna britanska agencija poroča, da je bil Litvinov imenovan ne le za sovjetskega veleposlanika v Washingtonu, temveč tudi za pomočnika ljudskega komisarja za zunanje zadeve.

Rim, 12. nov. s. Po informacijah iz Kara je prispel tjakaj novi sovjetski poslanik v Zedinjenih državah Litvinov.

Brezuspešna sovjetska intervencija v Ankari

Sofija, 12. nov. s. Doznava se, da je sovjetski poslanik v Turčiji zaprosil svojega ameriškega tovariša, naj bi posredoval pri ankerski vladi, da bi dovolila sovjetskemu brodovju prehod skozi Dardanele, prosta pa ni bila uslišana. Na pristojnem mestu v Ankari demantirajo namreč vest, da bi bil poslanik Zedinjenih držav v omenjenem smislu posredoval pri turški vladi, ter pripominjajo, da je turško brodovje za vsak primer ukrenilo vse potrebno, če bi sovjetske ladje skušale pripluti v turške luke. Če bi se to zgodilo, bi turške oblasti takoj razorožile sovjetske ladje, njih posadke pa internirale.

Neki današnji jutranjik poroča, da je Stalin že izdelal ukaz poveljniku sovjetskega brodovja na Črnem morju, naj potopi vse sovjetske ladje, ker je spoznal da je ves nadaljnji odpor v Sevastopolu brez pomena, turška vlada pa noče izdati dovoljenja za prehod sovjetskega brodovja skozi Dardanele. Stalinov ukaz naj bi bil izročen takoj po padcu Sevastopola in po rešitvi ostankov sovjetskih čet s Krina na področje pod Kavkazom.

Ameriška javnost proti podpiranju boljševikov

New York, 12. nov. s. »Chicago Tribune« zelo ostro kritizira objavo Rooseveltove poslanice Stalinu o priliki ameriškega posojila Rusiji v znesku milijarde dolarjev. Po mnenju lista ni bila objavljena celotna vsebina poslanice. Pričakovati je, da bo kongres zahteval pojasnila, zakaj nista bili besedili poslanice Roosevelta in Stalina objavljeni v celoti. Če se bo državno tajništvo za zunanje zadeve branilo te objave, bo ameriško ljudstvo upravičeno domnevalo, da se je ameriška vlada tajno zavezala podpirati boljševiško tiranstvo v Rusiji.

List »New York Mailly News« objavlja uvodnik o Rooseveltovi politiki pod značilnim naslovom »Država sem jaz«. V tem članku komentira list predsednikov govor na otvoritveni seji mednarodnega urada za

delo in poudarja, na nastopa Roosevelt v imenu ameriškega ljudstva, ne da bi obračal nanj, tako da ga upravičeno lahko imenujemo diktatorja.

Tokio, 12. nov. d. Zastopnik lista »Asahi« brzojavlja iz New Yorka, da je bil glavni vzrok, zakaj je Amerika odobrila Sovjetski zvezi posojilo milijarde dolarjev za nakup ameriškega vojnega materiala, skrb, da bi Sovjetska zveza ne izpadla iz protinemske fronte. Glede na hudo krizo, v katero je zašla Moskva, je Amerika videla potrebo, da mora pač enkrat podvzeti nekaj več, kakor je doslej, toda določba, da bo Sovjetska zveza morala prirediti odplačevati to posojilo šele pet let po zaključku vojne, dokazuje, da bi Zedinjene države hotele v bodoče spraviti sovjetsko gospodarstvo pod kontrolo ameriškega kapitala. Podljetev ameriškega posojila Rusiji v trenutku, ko si Japonska prizadeva prebiti angleški obroč, mora nujno vplivati tudi na japonsko-ameriške odnose. Dejstvo je namreč, da bi v primeru uspeha sedanjih japonsko-ameriških pogajanj Rusija neenkrat dosegla znatne gospodarske prednosti nad Japonsko.

Nove hrvatske čete za vzhodno bojišče

Zagreb, 12. nov. s. Danes je iz Vražđina odpotoval na vzhodno bojišče nov kontingent hrvatskih čet.

Finski odgovor Zedinjenim državam

Finska bo nadaljevala borbo, dokler ne bo zajamčena njena varnost

Helsinki, 12. nov. (DNB). Snoči je finska vlada izročila svoj odgovor na ameriški poziv, naj bi Finska prekinila sovražnost proti Sovjetski zvezi. Odgovor je bil izročen ameriškemu poslaniku. V njem finska vlada najprej razlaga, v koliki meri geografski položaj Finske, ki je sosedja Sovjetske zveze, zahteva od nje neprestane obrambe proti teritorialnim zahtevam Sovjetske zveze in kakšna bi bila usoda Finske, če se ne bi za svojo varnost toliko zavzemala.

Finski odgovor ugotavlja, da se značaj gigantske borbe ne bi izpremenil, če bi se Finska neutralizirala in ne bi zasedla ozemlja onkraj meje iz l. 1939.

Nato pravi finska vlada v svojem odgovoru, da želi Finska končati svojo borbo tedaj, ko bodo odstranjene nevarnosti, ki

ogrožajo njen obstoj in ko bodo podana jamstva za njeno trajno varnost.

V odgovoru vlada nato ugotavlja, da je ameriška vlada zahtevala, naj bi Finska sklenila mir, dasi ni Finski ponudila nobenih jamstev za zagotovitev novega mira, kakor tudi da Finski nista bila ponudena niti mir niti mirovno posredovanje. Finska vlada ne more verjeti, da bi finske čete na kakršen koli način ogrožale varnost Zedinjenih držav. Finski narod bo nadaljeval borbo do trenutka, ko bosta zajamčena njegova varnost in delo v miru. Finska vlada ne bi mogla sprejeti dogovorov, ki bi podaljšali neprestane nevarnosti za deželo, ker bi prekinili vojaške ukrepe, ki so bili docela upravičeni. Finska vlada pa, da ima tudi majhen narod pravico živeti in se braniti.

Odločitev na vzhodu je dosežena

Monakovski list o porazu glavnega dela sovjetske vojske in nevarnosti, ki je pretila Evropi

Monakovo, 12. nov. s. Tisk obravnava vojaški položaj v okviru zadnjih izjav voditeljev o ogromnih uspehih, ki so bili doseženi na vzhodu. »Münchner Neueste Nachrichten« beležijo, da dokazujejo podatki, ki jih je Hitler objavil: 1. poraz glavnega dela sovjetskih čet, s katerim je bila odločitev na vzhodu že dosežena, 2. silno nevarnost, ki je grozila Evropi, kakor dokazuje ogromni vojni plen in velike množice uničenih sovražnih vojnih potrebščin. Ruska strategija je bila poražena z metodnimi operacijami nemških oborože-

nih sil, tako da rusko vrhovno poveljstvo ni več sposobno za nobeno akcijo večjega obsega, čeprav bi bila le obrambnega značaja. To pa še ne pomeni, da borba ne bi bila težavna in da se ne bi še nadaljevala. Nikjer borbe niso bile tako hude kakor na vzhodni fronti, toda osebne sposobnosti nemških oficirjev in vajakov so triumfirale nad številčno množico ruske vojske, katere vrhovno poveljstvo ni računalo z ničemer drugim kakor s prostorom in množino vojnih potrebščin.

Japonska zvesta politiki osi

Tokio, 12. nov. s. Znani urednik lista »Niči Niči«, Tokutomi, je govoril pred množico in poudaril, da Japonska nadaljuje svojo politiko, zvesto silam osi, in da se morajo smatrati Zedinjene države za glavne motilce svetovnega mira. Govornik je dejal, da je ureditev kitajskega vprašanja odvisna od Londona in Washingtona in ne od Čungkinga, kajti Anglosasi so v glavnem odgovorni za odpor, ki ga še vedno nudi Čangkajšek. Zedinjene države so tudi odgovorne za nedavne protijaponske ukrepe v Panam.

Sanghaj, 12. nov. d. Posebni japonski poslanik Kurusu, ki v posebni misli potuje v Washington, je moral na poletu preko Tihga oceana na otoku Midway prekiniti pot, ker ni imel na razpolago drugega prekomorskega letala, ki vzdržuje od Midwaya zvezo z Zedinjenimi državami.

Pogrešan japonski parnik

Tokio, 12. nov. d. Japonski tovorni parnik »Sotoku Maru« se že 14 dni ni javil v namembni luki, tako da se mora smatrati za izgubljenega. Bržkone je parnik na Japonskem morju zadel na sovjetsko mino ter ga je zadel podobna usoda, kakor pred nekaj dnevi potniški parnik »Kibi Maru«, ki se je iz istega vzroka potopil. Parnik »Sotoku Maru« je 27. oktobra odplul iz luke Seišin ter je bil namenjen v Osako.

Sunnerjevi razgovori s poslaniki osi

Madrid, 12. nov. d. Madridski listi poročajo v svojih torkovih izdajah, da so poslaniiki Nemčije, Italije in Japonske v ponedeljek posetili španskega zunanjega ministra Serrano Sunerjo. O vsebini razgovorov ni nič znanega. Listi posebno poudarjajo da poseti poslanikov berlinskega bloka niso bili izvršeni kolektivno, marveč so poslaniki posamič obiskali španskega zunanjega ministra.

Letalski boji na zapadu

Berlin, 12. nov. d. Britanska letala so skušala včeraj ponovno preleteti ozemlje zasedenih pokrajin ob Rokavskem prelivu. Nemško protiletalsko topništvo je pet napadajočih britanskih lovskih letal sestrelilo.

Berlin, 12. nov. d. Kakor javljajo s pristojnega vojaškega mesta, se je šele sedaj zvedelo, da je nemško mornariško topništvo 9. novembra nad Rokavskim prelivom sestrelilo britanski bombnik vrste »Wellington«, ki doslej ni bil naveden v številu sestreljenih britanskih letal.

Kodanj, 12. nov. s. Blizu mesta Ribe na Jütlandu sta bili naplavljeni trupli dveh angleških letalcev ter v bližini velik angleški bombnik. Letalca sta bila prisiljena pristati in sta se očitno vrgla iz letala, ne da mogla uporabiti padalo.

Vojna na morju

Madrid, 12. nov. d. Kakor je nemška poročevalska agencija izvedela iz mornariških krogov, so britanske vojne ladje zajele finski tovarniški parnik »Anneberg« (2544 ton). Podrobnosti o tem pomorskem incidentu še niso znane.

Zapletljivi v Iraku

Ankara, 12. nov. s. Po informacijah, ki prihajajo iz Bagdada, se je notranji položaj v Iraku močno poslabšal. Splošno je ogorčenje zaradi raznih omejitvenih ukrepov ter namer Nurijsa Sajda. V protestu proti tej politiki so pretekli teden podali ostavko finančni minister Ali Nuntaz, pravosodni minister Sadek Basan in minister za socialno skrbstvo Abdul Mehdi. Nuri Sajd pa ni sprejel teh ostavk ter išče skupno z regentom Abdulillahom in emirjem Abdallahom izhod iz krize.

Ankara, 12. nov. d. Britanske oblasti v Bagdadu so informirale iraško vlado, da bo zaradi atentata na anglofilskega majorja ustreljen talec, ki je bil aretiran v zvezi s tem incidentom. Predsednik iraške vlade Nuri Said je razrešil dolžnosti vse vodilne uradnike bagdadske policije,

Gospodarstvo

Navodila za racinirano prodajo oblačilnih predmetov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je glede na svojo navedbo z dne 7. oktobra 1941-XIX št. 122, na podlagi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in smatrajoč za potrebno, da se izdajo navodila za prodajo raciniranih tkanin, oblačilnih predmetov in obutev, izdal navodila za racinirano prodajo teh predmetov.

Prodaja oblačilstvu in trgovcem

Občeni od 10. novembra se tekstilno blago, predmeti, izdelani iz tekstilnega blaga ter ostali oblačilni predmeti in obutev vsake vrste, ki so navedeni v tabeli A, ne bodo mogli prodajati ali oddajati oblačilstvu brez »osebne izkaznice« oziroma posebnih »nakupnih bonov«, glede katerih veljajo naslednja navodila.

Osebnostne izkaznice

Osebnostne izkaznice za nakup izdelkov, navedenih v tabeli A, se delijo na 5 vrst:

- 1) A. temnorumene barve za moške (od začeta 15. leta dalje),
- 2) A. vijoličaste barve za ženske (od začeta 15. leta dalje),
- 3) B. sivozelene barve za dečke (od začeta 5. leta do dovršenega 14. leta),
- 4) B. rumenastobe barve za deklice (od začeta 5. leta do dovršenega 14. leta),
- 5) C. zelene barve za otroke obojega spola (od 1. do dovršenega 4. leta).

Vsaka izkaznica ima tri vrste odrezkov: a) odrezki, ki so označeni z arabskimi številkami, veljajo za nakup trgovske prejice za nadrobno prodajo (za pletenje in kvačkanje), za nakup vseh vrst tkanin, konfekcije in telesnega perila, konfekcioniranih oblačilnih predmetov iz tekstilnega blaga in obutev. Izkaznice vrste A imajo 120, izkaznice vrste B 96, izkaznice vrste C pa 82 odrezkov;

b) odrezki, ki so označeni z rimskimi številkami, veljajo za nakup tkanin za hišno perilo (posteljno, namizno in toaletno), konfekcioniranega perila za gospodinjstvo, tkanin za pohištvo, preprog in tapet, kovčgov, torb in torbic iz kože in usnja. Teh odrezkov je za vsako vrsto izkaznice 30;

c) odrezki, ki so označeni s črkami po abecedi. Odrezki s črkami od A do F veljajo za nakup prejice za šivanje, vezenje in krpanje.

Razdeljevanje izkaznic

Občine delijo osebnostne izkaznice po predpisih, ki veljajo za razdeljevanje krušnih kart potrošnikom. Od krušnih kart se razlikujejo v naslednjem: a) da se ne izdajo za otroke pod enim letom; b) da so poimenovalno označene in se dodeljujejo tudi članom stalnega skupnega gospodinjstva oziroma osebam, ki živijo stalno v kakem skupnem gospodinjstvu, v kolikor ta gospodinjstva nimajo svojih zalog oblačilnih predmetov za njih rabo v času, ko so njih gostje ali v njih oskrbi.

Izkaznica pa se ne izda članom skupnega gospodinjstva, ki daje svojim gostom ali osebam v oskrbi potrebna oblačila. Člani takih skupnih gospodinjstev dobijo izkaznico v trenutku, ko zapustijo to skupno gospodinjstvo, medtem ko morajo potrošniki, ki vstopijo v taka gospodinjstva, vrniti svojo izkaznico občin svojega stalnega bivališča.

Predpisi, ki veljajo za vrnitev krušnih kart občinam, veljajo v takih primerih tudi za osebnostne izkaznice.

Uporaba izkaznic

Izkaznice, ki so uporabljive v vseh občinah države, so osebne. Niso torej prenosne in niso prenosni niti njihovi odrezki. Odrezki, ki so od izkaznice že odrezani, niso več veljavni za nabavo raciniranih predmetov. Prodajalec, ki mora zahtevati od potrošnika, da mu predloži izkaz o istovetnosti ali drugo enakovredno listino v smislu navedbe Visokega komisarja z dne 9. oktobra 1941-XIX št. 123, mora sam odrezati od izkaznice toliko odrezkov, kolikor točk odpada na prodani predmet ali predmete iz tabele A. Dopustno je, da kupi lastnik izkaznice blago tudi za račun svoje rodbine na podlagi izkaznic, ki se glasijo na te člane. Dovoljeno so tudi nakupi po pismenem naročilu. V tem primeru si mora potrošnik dati pri občini odrezati potrebne odrezke po vrsti in številu in jih poslati prodajalcu s potrdilom občine, da je potrošnik sam odtrgal odrezke od izkaznice. S številkami (arabskimi ali rimskimi) označeni odrezki se morajo odtrgati v vrstnem redu števil.

Odrezki

A. Z odrezki, označenimi z arabskimi številkami, se morejo kupiti samo oblačilni predmeti, konfekcija in obutev, ki pripadajo tisti skupini potrošnikov, v katero spada po spolu in starosti lastnik izkaznice, od katere so odrezki. Poleg tega se morejo ti odrezki uporabiti tudi za nakup tkanin za konfekcijo in za telesno perilo, ki je specialno namenjeno za določeno kategorijo potrošnikov, samo če pripadajo ti odrezki izkaznicam te kategorije. Nasprotno pa se more trgovska prejica za nadrobno prodajo nabaviti z odrezki (z arabskimi številkami) katere koli vrste izkaznice.

B. Odrezki, ki so označeni z rimskimi številkami, veljajo za nakup tkanin za hišno perilo in za izdelano hišno perilo, najsi pripadajo kateri koli vrsti izkaznice. Ker spada hišno perilo k družinski opremljeni, se nekateri predmeti te kategorije, ki imajo večje obmere ali ki dalj trajajo, ne morejo kupiti z eno samo izkaznico, če število ustreznih odrezkov presega število odrezkov (30), ki jih ima vsaka izkaznica. Iz tega sledi, da se za nakup teh predmetov potrebno, da se hkrati odtrga odrezki dveh ali več izkaznic, ki pripadajo članom iste družine.

C. Predmeti, za katere mora prodajalec odvzeti odrezke, označene s črkami po abecedi, se smejo nakupovati z izkaznicami katere koli vrste.

Dolžnost trgovca

Medtem ko ostanjejo v veljavi predpisi navedbe Visokega komisarja z dne 9. oktobra 1941-XIX št. 123 o prodaji oblačil-

nih izdelkov in drugih potrošnih predmetov, mora prodajalec ob prodaji lastniku izkaznice vpisati v prejemnem in oddajnem vpisniku (iz čl. 1 navedbe Visokega komisarja z dne 7. oktobra 1941-XIX št. 122) med izdatke količino prodanega blaga po kategorijah, ki se določijo, in hraniti odrezke, ki jih je odtrgal od kupčeve izkaznice in uničiti z žigom svoje trgovke.

Veljavnost izkaznice

Izkaznica velja do 31. oktobra 1942-XXI, ne glede na dan izdaje. Občinski urad, ki izda izkaznico s katerim koli datumom, ne sme odtrgati od nje nobenega odrezka ali ga uničiti.

Uporaba odrezkov

V vsakem četrtletju veljavnost izkaznice smejo potrošniki porabiti največ eno tretjino odrezkov z arabskimi številkami. Tako n. pr. smejo lastniki izkaznice vrste A porabiti: a) v prvem četrtletju odrezke od 1 do 40; b) v drugem četrtletju odrezke od 41 do 80; c) v tretjem četrtletju odrezke od 81 do 120. Odrezki, ki se v enem četrtletju ne porabijo, ostanjejo veljavni za naslednje oziroma za naslednja četrtletja.

Predmeti, za katerih nakup je potrebnih več kot 40, 32 ali 24 odrezkov po vrsti izkaznice, se izjemoma smejo nakupiti tudi v prvem četrtletju, če potrošnik ni opravil drugih nakupov.

Potrošniki smejo porabiti v vsakem četrtletju veljavnosti izkaznice samo eno tretjino (ali 10) odrezkov z rimskimi številkami. Odrezki, ki se niso porabili v enem četrtletju, ostanjejo veljavni za naslednje oziroma za naslednja četrtletja. Samo za odeje, za katerih nakup se mora odtrgati več kot 10 odrezkov, je vsekakor že od prvega četrtletja dovoljena poraba višjega števila odrezkov, nego je zgoraj navedeno.

Nakupovalni boni za novoročence

Novoročencem smejo po poroki okrajna načelnikstva (mestna poglavarstva) na predlog pristojne občine izdati nakupne bone za naslednja oblačila ali potrebno blago zanje:

TABELA A.
I. Oblačilni predmeti za moške in dečke. V naslednjem je navedeno število točk (odrezkov), ki jih je treba oddati za vsak posamezni predmet:

Stavba	Stavba	Stavba	Stavba
obleke (izvzemši delovne) iz blaga, ki vsebuje volno ali tipizirano volno	75	40	
ostale obleke (poletna vrsta)	50	25	
jopiči (izvzemši delovne) iz volne ali tipizirane volne	40	22	
ostali (poletna vrsta)	30	15	
telovniki iz volne ali tip. volne	10	5	
ostali (poletna vrsta)	5	3	
hlače (izvzemši delovne) iz volne ali tipizirane volne	25	13	
ostale (poletna vrsta)	15	7	
kratke hlače iz volne ali tipizirane volne	15	10	
ostale (poletna vrsta)	8	5	
zimska suknja, plašč, površnik (izvzemši površnik iz gabardina)	80	48	
dežni plašč ali površnik iz gabardina	40	24	
dežni plašč iz celofana ali drugih sintetičnih snovi	20	10	
srajce, razen s kratkimi rokavi	10	6	
s s kratkimi rokavi	7	4	
lutke (delovne hlače)	25	20	
delovni jopiči	20	15	
delovne hlače	10	7	
spodnje hlače (ne iz pletenine)	6	3	
kopalne plašči	50	48	
pižame, nočne	20	15	
dnevne	30	24	
hlače iz volne ali tipiz. volne	50	30	
ostale	30	30	
žepni robci	1	1	
ostali robci	3	3	
predpasniki	10	5	
šali	15	15	
šerpe	7	6	
kožuhi	110	80	
Pletenine:			
maje ali spod. hlače do 100 g	5	5	
do 250 g	10	10	
nad 250 g	16	16	
jopiči, telovniki in druge zunanje pletenine, kos do 100 g	5	5	
do 200 g	10	10	
do 400 g	20	20	
nad 400 g	30	30	
kopalne obleke	15	7	
kopalne hlače	7	4	
dolge nogavice (par)	6	14	
dokolenke ali kratke nogavice	2	1	

II. Konfekcionirani predmeti za ženske in deklice.

Stavba	Stavba	Stavba	Stavba
kompletna obleka z jopico (kostim) iz volne ali tip. volne	60	36	
ostala (poletna vrsta)	30	16	
obleka v enem kosu iz volne ali tipizirane volne	40	21	
ostala (poletna vrsta)	20	11	
posamezne jopice iz volne ali tipizirane volne	36	20	
ostale (poletna vrsta)	15	9	
srajčke	6	3	
spodnja krila iz volne	18	11	
ostala (poletna vrsta)	10	5	
zimska suknja, plašč, površnik, razen iz gabardina, iz volne ali tipizirane volne	65	39	
ostali (poletna vrsta)	25	15	
dežni plašč, površnik iz gabardina	35	21	
dežni plašč iz celofana	20	10	
srajce, katere koli vrste	8	5	
spodnje hlače (izvz. pletene)	3	2	
spodnje hlače in kombinirane (izvzemši pletene)	8	5	
predpasniki	5	3	
kopalni plašči	50	48	
pižame	15	12	

a) moškim za: 1 površnik ali suknjo, 1 obleko, 1 majo, 2 srajci, 2 para spodnjih hlač, 6 parov nogavic, 6 robcev, 1 par čevljev;

b) ženskam za: 1 površnik ali plašč, 2 obleki, 1 majo, 1 predpasnik, 2 srajci, 2 kombinirani ali spodnji obleki, 2 para spodnjih hlač, 6 parov nogavic, 6 robcev, 1 par čevljev.

Poleg tega smejo novoročenci dobiti nakupne bone za naslednje hišno perilo ali za blago za izdelavo hišnega perila: 2 para dvojnih rjuh, 4 blazine in 4 prevleke za blazine, 1 posteljno dvojno pregrinjalo, 1 dvojno odejo, 1 dvojno prešito odejo, 1 prevleko za dvojno posteljnino, dva prta za šest oseb, 6 prtičev, 6 brisač, 6 kuhinjskih brisač.

Nakupni boni za novorojenčke

Okrajna načelnikstva (mestna poglavarstva) smejo po predlogu pristojne občine izdati na vlogo, opremljeno z dokazilom o bližnjem porodu (nosečnost v šestem mesecu) oziroma o porodu, nakupne bone za naslednje predmete (dodatno k predmetom iz tabele B), potrebne za novorojenčke: 2 blazini, 2 para rjuh za otroško posteljo, 1 prevleko za otroški posteljniki, 1 otroško posteljno pregrinjalo, 1 otroško odejo, 2 brisači. Namesto za te predmete se smejo boni izdati za blago, potrebno za njih izdelavo.

Predpisi za častnike oboroženih sil in fašistične kroje

Za oskrbo častnikov oboroženih sil in njim enakih zborov se izdajajo posebni predpisi.

Visoki komisariat bo izdal nakupne bone za fašistične kroje na prošnjo interesentov, ki jo vidira federalni tajnik.

Delovne obleke za delavce in obrtnike ter sportni predmeti

Zbornica za trgovino in industrijo sme izdajati na prošnjo delodajalcev nakupne bone za delovne obleke, lutke, predpasnike in čevlje (ali ustrezno količino blaga) za delavce, ki so pri njih zaposleni v trenutku zaprosbe. Prošnji mora biti priložen imenski spisek delavcev, katerim je namenjena dobava; pri vsakem imenu morata biti navedeni številka njih delavske knjižice in številka oblačilne izkaznice.

Zbornica za trgovino in industrijo sme izdajati nakupne bone za sportne oblačilne predmete, ki se dobivajo z izkaznico, na prošnjo, ki jo overi pokrajinska sportna organizacija.

Za prodajo tekstilnih izdelkov lastnikom izkaznic v primerih, ki niso upoštevani v prednjih členih, se izdajo posebna navodila.

Seznam izdelkov, ki so vezani na izkaznice

TABELA A.
I. Oblačilni predmeti za moške in dečke. V naslednjem je navedeno število točk (odrezkov), ki jih je treba oddati za vsak posamezni predmet:

Stavba	Stavba	Stavba	Stavba
obleke (izvzemši delovne) iz blaga, ki vsebuje volno ali tipizirano volno	75	40	
ostale obleke (poletna vrsta)	50	25	
jopiči (izvzemši delovne) iz volne ali tipizirane volne	40	22	
ostali (poletna vrsta)	30	15	
telovniki iz volne ali tip. volne	10	5	
ostali (poletna vrsta)	5	3	
hlače (izvzemši delovne) iz volne ali tipizirane volne	25	13	
ostale (poletna vrsta)	15	7	
kratke hlače iz volne ali tipizirane volne	15	10	
ostale (poletna vrsta)	8	5	
zimska suknja, plašč, površnik (izvzemši površnik iz gabardina)	80	48	
dežni plašč ali površnik iz gabardina	40	24	
dežni plašč iz celofana ali drugih sintetičnih snovi	20	10	
srajce, razen s kratkimi rokavi	10	6	
s s kratkimi rokavi	7	4	
lutke (delovne hlače)	25	20	
delovni jopiči	20	15	
delovne hlače	10	7	
spodnje hlače (ne iz pletenine)	6	3	
kopalne plašči	50	48	
pižame, nočne	20	15	
dnevne	30	24	
hlače iz volne ali tipiz. volne	50	30	
ostale	30	30	
žepni robci	1	1	
ostali robci	3	3	
predpasniki	10	5	
šali	15	15	
šerpe	7	6	
kožuhi	110	80	
Pletenine:			
maje ali spod. hlače do 100 g	5	5	
do 250 g	10	10	
nad 250 g	16	16	
jopiči, telovniki in druge zunanje pletenine, kos do 100 g	5	5	
do 200 g	10	10	
do 400 g	20	20	
nad 400 g	30	30	
kopalne obleke	15	7	
kopalne hlače	7	4	
dolge nogavice (par)	6	14	
dokolenke ali kratke nogavice	2	1	

III. Konfekcionirani predmeti za otroke

Stavba	Stavba	Stavba	Stavba
obleke iz volne ali tipizirane volne	15	7	
ostale (poletna vrsta)	7	7	
kratke hlače iz volne ali tip. volne	7	7	
druge (poletna vrsta)	3	3	
zimske suknje, površniki, plašči in dežni plašči	15	15	
srajce	2	2	
spodnje hlače (izvz. pletene)	2	2	
pižame	6	6	
žepni robci (1 par)	1	1	
predpasniki	2	2	
šali in šerpe	4	4	
Pletenine:			
maje, spodnje hlače in kombinirane	3	3	
do 50 g	6	6	
nad 50 g	8	8	
zunanje pletenine do 75 g kos	4	4	
nad 75 g	8	8	
kopalne obleke	3	3	
novogavice in polnogavice (2 para)	1	1	
dolge nogavice	2	2	

IV. Konfekcionirano hišno perilo

Stavba	Stavba	Stavba	Stavba
odeje za postelje, prešite odeje (razen nemic) in ostale: za otroke	20		
za 1 osebo	40		
za več oseb	75		
podloge za prešite nemic:			
za otroške postelje	5		
za 1 osebo	10		
za več oseb	15		
posteljna pregrinjala:			
za otroške postelje	10		
za 1 osebo	25		
za več oseb	40		
rjuhe: za otroške postelje	9		
za 1 osebo	15		
za več oseb	30		
prti: za 6 oseb	45		
za 12 oseb	90		
prtiči (servjeti) in namizni prtiči	5		
brisače za kv. meter	10		
kuhinjske brisače	3		
prevleke za blazine	8		

V. Tkanine in prejice

Število točk za 1 m (odrezki z arab. štev.)

tkanine iz volne ali tipizirane volne:

1) široke do 100 cm, do 20 g na m. 8

do 300 g na m. 10

nad 300 g na m. 12

2) široke nad 100 cm, do 400 g na m. 16

do 600 g na m. 20

nad 600 g na m. 24

ostale tkanine (poletna vrsta):

1) široke do 100 cm, v teži do 100 g

na met.	4
nad 100 g na met.	6
2) široke nad 100 cm v teži do	
200 g na met.	8
nad 200 g na met.	12
podloge (jadrovina, salja, saljeta,	
kroazje, žepovina, rokavina, klot,	
saten, krepi) v teži do 600 g na	
met.	2
tkanine za telesno perilo	2
tkanine za dežne plašče in gabardini	12
Število točk (odrezkov	
z rimskimi številkami)	
tkanine za hišno perilo:	
1) za prte — ustrežajoče število	
točk kakor za konfekcijo	
2) ostale tkanine: širina 100 cm	3
do 200 cm	5
nad 200 cm	10
tkanine za pohištvo in druge neime-	
novane tkanine:	
v teži do 200 g na met.	2
v teži do 500 g na met.	5
v teži nad 500 g na met.	10
preproge in tapete za kv. m	5

Bando del Duce

**Disposizioni penali per i territori annessi al Regno d'Italia
in forza dei Regi decreti legge 3 maggio 1941-XIX, n. 291,
e 18 maggio 1941-XIX n. 452**

Il Duce, Primo Maresciallo dell'Impero
Comandante delle Truppe operanti
su tutte le fronti

Visti gli articoli 17 e 20 del Codice penale militare di guerra;

Visto il bando 3 ottobre 1941/XIX, concernente disposizioni penali per i territori annessi al Regno d'Italia con Regi decreti-legge 3 maggio 1941/XIX, n. 291, e 18 maggio 1941/XIX, n. 452;

Visto il R. decreto 3 ottobre 1941/XIX, n. 1129, relativo all'estensione ai territori annessi al Regno d'Italia del R. decreto 4 aprile 1941/XIX concernente la dichiarazione in stato di guerra di parte del territorio metropolitano; ordina:

Art. 1 Nei territori annessi al Regno d'Italia, in forza dei Regi decreti-legge 3 maggio 1941/XIX, n. 291, e 18 maggio 1941/XIX, n. 452, si applicano le disposizioni degli articoli seguenti, ferme le disposizioni del bando 3 ottobre 1941/XIX.

Art. 2 Chiunque, senza autorizzazione della competente autorità, porta o comunque detiene armi da fuoco, munizioni o esplosivi è punito con la reclusione da tre a ventiquattro anni. Se il fatto ha carattere di particolare gravità per la capacità a delinquere del reo, e per le circostanze e modalità in cui è commesso, o per la natura, specie o quantità delle armi, si applica la pena di morte. Se le armi, le munizioni o gli esplosivi sono rinvenuti in locali di abitazione o nelle appartenenze di essi, del fatto risponde anche il capo famiglia, salvo che egli provi di non esserne a conoscenza. Se le armi sono rinvenute in luoghi diversi da quelli indicati nel comma precedente, si applica la disposizione del comma medesimo a colui che ha la vigilanza o la custodia dei luoghi stessi.

Art. 3 Chiunque diffonde o comunica notizie false, esagerate o tendenziose, che possono destare pubblico allarme o deprimere lo spirito pubblico, o svolge comunque un'attività tale da recare nocumento agli interessi nazionali, è punito con la reclusione non inferiore a cinque anni. La pena è della reclusione non inferiore a quindici anni, se il fatto è commesso con propaganda o mediante comunicazione diretta a militari.

Art. 4 Chiunque, in luogo pubblico, o aperto o esposto al pubblico, compie manifestazioni o emette grida sediziose, è punito, se il fatto non costituisce un più grave reato, con la reclusione da uno a quindici anni.

Art. 5 Chiunque offende l'onore o il decoro di un militare in sua presenza, ovvero minaccia a un militare un ingiusto danno, è punito, se il fatto non costituisce un più grave reato, con la reclusione sino a tre anni.

Art. 6 Chiunque, dopo che fu commesso un delitto preveduto dal bando 3 ottobre 1941/XIX, o da questo bando, e fuori dei casi di concorso nel delitto stesso, aiuta taluno a eludere le investigazioni dell'autorità o a sottrarsi alle ricerche di questa, è punito con la reclusione fino a dieci anni. Tuttavia, la pena non può superare la metà di quella stabilita per il delitto a cui il favoreggiamento si riferisce.

Art. 7 Chiunque sottrae al consumo normale merce di rilevante entità, allo scopo di cagionare la deficienza di essa o l'aumento del prezzo sul mercato, è punito con la morte. Se il fatto non ha prodotto grave turbamento sul mercato, si applica la pena dell'ergastolo. Le precedenti disposizioni si applicano anche al produttore che occulta rilevanti entità di proprie merci, allo scopo di cagionare la deficienza o l'aumento del prezzo sul mercato.

Art. 8 Chiunque, distruggendo materie prime o prodotti agricoli o industriali, ovvero di produzione, cagiona grave nocumento all'economia nazionale e fa venir meno in misura rilevante merci di comune o largo consumo, è punito con la morte. Se il fatto non ha prodotto grave nocumento o la merce è venuta meno in misura non rilevante, si applica la pena dell'ergastolo.

Art. 9 Salvo che il fatto costituisca reato più grave, chiunque sottrae merce al consumo normale è punito con la reclusione da sei mesi a sei anni e con la multa fino a lire ventimila. Se il fatto è commesso nell'esercizio del commercio o dell'industria, la reclusione è da tre a quindici anni e la multa da lire cinquemila a lire cinquantamila. Le precedenti disposizioni si applicano anche al produttore che occulta proprie merci allo scopo di sottrarle al consumo normale.

Art. 10 Le disposizioni dell'art. 7 del bando 3 ottobre 1941/XIX si applicano anche se il fatto è commesso ai danni delle autorità italiane di governo o giudiziarie, dei gerarchi del Partito Nazionale Fascista, nonché degli ufficiali e agenti di pubblica sicurezza.

Art. 11 È istituito presso il Governo della Dalmazia un tribunale speciale, composto di un presidente e di quattro giudici, nominati annualmente dal Governatore e scelti, preferibilmente, tra gli ufficiali superiori delle Forze armate dello Stato. Presso il tribunale indicato nel comma precedente sono istituiti un ufficio del pubblico ministero, un ufficio di istruzione e un ufficio di cancelleria. Le funzioni di pubblico ministero e di istruttore sono conferite a magistrati dell'ordine giudiziario ordinario o militare; quelle di cancelliere a cancellieri o segretari dell'ordine giudiziario ordinario o militare.

Art. 12 Per il funzionamento del tribunale speciale si osservano le disposizioni della legge penale militare relative ai tribunali militari di armata. Tuttavia i poteri e le attribuzioni spettanti, ai termini della legge penale militare, al comandante dell'unità presso cui il tribunale militare è costituito, sono devolute al Governatore della Dalmazia.

Art. 13 Appartiene ai tribunali militari di guerra la cognizione dei reati previsti da questo bando o dal bando del 3 ottobre 1941/XIX, salva la disposizione dell'articolo seguente.

Art. 14 Spetta al tribunale speciale la competenza a conoscere dei reati indicati nell'articolo precedente, commessi nel territorio del Governo della Dalmazia da persone estranee alle Forze armate dello Stato, tranne che trattisi di reati commessi a danno degli appartenenti alle Forze medesime ovvero a danno dell'Amministrazione militare.

Art. 15 In caso di connessione di procedimenti, la competenza a conoscere di tutti spetta al tribunale speciale, salvo che, per ragioni di opportunità, il tribunale speciale, ovvero il giudice istruttore presso di questo, ordini la separazione del procedimento.

Razglas Duceja

**Kazenske določbe za ozemlja, pripojena kraljevini Italiji
s kr. ukazoma z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in 18. maja
1941-XIX št. 452**

DUCE

Prvi Maršal Cesarstva

Poveljnik vojnih sil na vseh bojiščih

Na postavi členov 17 in 20 vojaškega kazenskega vojnega zakonika, glede na razglas z dne 3. oktobra leta 1941-XIX, o kazenskih določbah za vsa ozemlja, pripojena Kraljevini Italiji s Kr. ukazoma z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in 18. maja 1941-XIX št. 452 in na podstavi Kr. uredbe z dne 3. oktobra 1941-XIX št. 1129 glede razširitve Kr. uredbe z dne 4. aprila 1941-XIX o razglasitvi vojnega stanja na delu matičnega ozemlja na ozemlja, pripojena Kraljevini Italiji, odreja:

Cl. 1 Na ozemljih, pripojenih Kraljevini Italiji s Kr. ukazom z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in 18. maja 1941-XIX št. 452, se uporabljajo določbe naslednjih členov, a ostanejo v veljavi določbe razglasa z dne 3. oktobra 1941-XIX.

Cl. 2 Kdor brez pooblastitve po pristojnem oblastvu nosi ali sicer ima strelno orožje, municijo ali razstreliva, se kaznuje z ječo od treh do štirih in dvajset let. Če je dejanje posebno hudega značaja, ker bi bil krivec zmožen zločinca, ali po okolnostih in načinu, kako je bilo storjeno, ali zaradi značaja, vrste ali množice orožja, se uporablja smrtna kazen. Če se orožje, municija ali razstreliva najdejo v stanovanjskih prostorih ali njih pritrilnikih, je zato odgovoren tudi rodbinski glavar, razen ako dokaže, da zanje ni vedel. Če se najde orožje na drugih krajih nego so označeni v prednjem odstavku, se uporablja določba tega odstavka zoper tistega, ki ima nadzorstvo ali čuvanje nad tem krajem.

Cl. 3 Kdor razširja ali sporoča krive, pretirane ali tendenčne vesti, ki bi mogle povzročiti javni nemir ali potlačiti javno razpoloženje, ali vobče deluje tako, da oškoduje državne koristi, se kaznuje z ječo ne pod petimi leti. Kazen je ječa ne pod petnajstimi leti, če se je storilo dejanje s propagando ali s priobčitvijo vojaškim osebam.

Cl. 4 Kdor na javnem ali občinstvu odprtem ali dostopnem kraju v prevratnem smislu manifestira ali vzklika, se kaznuje, če ni dejanje huje kaznivno, z ječo od enega do petnajstih let.

Cl. 5 Kdor žali čast ali ugled vojaške osebe v njeni navzočnosti ali ogroža vojaško osebo brez vzroka s škodljivim dejanjem, se kaznuje, če ni dejanje huje kaznivno z ječo do treh let.

Cl. 6 Kdor potem, ko se je storilo zločinstvo, označeno v razglasu z dne 3. oktobra 1941-XIX ali v tem razglasu, izvedši primere sodelovanja pri takim zločinstvu, komu pomaga onemogočiti uspeh oblastvene preiskave ali da se odtgne ovedbam oblasti, se kaznuje z ječo do desetih let. Vendar ne sme kazne biti večja, ko polovica kazni, določene za zločinstvo, na katero je merila priročnost.

Cl. 7 Kdor odtegne normalni potrošnji blago v znatni množini, da bi povzročil pomanjkanje blaga ali zvišanje tržne cene, se kaznuje s smrtjo. Če dejanje ni povzročilo hude motnje na trgu, se uporablja kazensko določbo. Prednje določbe se uporabljajo tudi na proizvajalca, ki bi skrivaj velike množice svojega blaga, da bi s tem povzročil pomanjkanje blaga ali zvišanje tržne cene.

Provvedimenti intesi a favorire la ricostruzione del patrimonio zootecnico nelle zone delle province di Trieste, Fiume, Gorizia e Lubiana danneggiate dalle operazioni di guerra

VITTORIO EMANUELE III
per grazia di Dio e per volontà della Nazione

Re d'Italia e di Albania
Imperatore d'Etiopia

Il Senato e la Camera dei Fasci e delle corporazioni, a mezzo delle loro Commissioni legislative, hanno approvato:

Noi abbiamo sanzionato e promulgiamo quanto segue:

È autorizzata la spesa di L. 5.000.000 da iscriversi nello stato di previsione della spesa del Ministero dell'agricoltura e delle foreste, per la concessione di contributi intesi a favorire la ricostruzione del patrimonio zootecnico nelle zone delle province di Trieste, Fiume, Gorizia e Lubiana danneggiate dalle operazioni di guerra. Alla erogazione della somma a favore dei conduttori di aziende agricole si provvederà mediante la concessione di un contributo, pari alla somma suddetta, a favore del Settore della zootecnia, della Federazione nazionale dei Consorzi provinciali fra i produttori dell'agricoltura.

Art. 2 Il settore della zootecnia procederà all'acquisto di bestiame bovino, equino suino, ovino e caprino di razze miglioratrici e alla cessione di esso con l'abbuono massimo del 50 per cento. Farà perciò luogo alla raccolta delle prenotazioni da parte dei conduttori di aziende agricole, i quali abbiano subito danni nella consistenza del bestiame in conseguenza delle operazioni belliche, e alla organizzazione di appositi raduni nelle località di produzione. Le prenotazioni saranno accompagnate da una dichiarazione dell'autorità comunale dalla quale risulti concorrere, nel richiedente, la condizione anzidetta.

Art. 3 Alla concessione dell'abbuono per le province di Trieste, Fiume e Gorizia sarà provveduto in base a conforme decisione di una Commissione composta: dal capo dell'Ispettorato provinciale dell'agricoltura, presidente; da un rappresentante del Partito Nazionale Fascista designato dal segretario federale; da un rappresentante degli agricoltori, nominato dalla Confede-

mento. In caso di conflitto, decide il Comandante supremo, sentito il Governatore della Dalmazia e il comandante dell'unità presso cui è costituito il tribunale militare.

Art. 16 Il presente bando è pubblicato mediante inserzione nella Gazzetta Ufficiale del Regno.

Dal Quartier generale delle Forze armate addì 24 ottobre 1941/XIX.

MUSSOLINI

Il presente bando del Duce è stato pubblicato nella Gazzetta Ufficiale del Regno d'Italia n. 255 del 28 ottobre 1941/XIX.

delle leggi e dei decreti del Regno d'Italia, mandando a chiunque spetti di osservarla e di farla osservare come legge dello Stato.

Data a Sant'Anna di Valdieri, addì 24 agosto 1941/XIX.

Ukrepi za pospešitev obnove živinoreje v predelih Tržaške, Reške, Gorške in Ljubljanske pokrajine, prizadetih po vojnih operacijah

VIKTOR EMANUEL III,

po milosti božji in narodni volji
Kralj Italije in Albanije,

Cesar Absenije

Senat in Zbornica Fašijev in korporacij sta po svojih zakonodajnih odborih sprejela, M. ismo potrđili in razglasimo kakor sledi:

Cl. 1. Odobruje se izdelek 5.000.000 lir, ki se postavi v proračun izdatkov ministrstva za kmetijstvo in gozdove, iz katerih se bodo dovoljevali prispevki za pospešitev vzpostavitev prejšnjega stanja živinoreje v predelih Tržaške, Reške, Gorške in Ljubljanske pokrajine, prizadetih po vojnih operacijah. Razdelitev te vsote med kmetičke gospodarje se izvede tako, da se živinorejskemu odseku državne Zveze pokrajinskih zadrug, kmetijskih proizvajalcev dodeli prispevek, enak goreni vsoti.

Cl. 2. Živinorejski odsek nakupi plemenško govedo, konje, prašče, ovce in koze in jih oddaja s popustom največ 50 odstotkov. Odsek zbira v ta namen priglasitve kmetičkih gospodarjev, ki so zaradi vojnih dogodkov trpeli škodo pri živini in organizira posebne dogovore v rejskih krajih. Priglasitvi mora biti priložena izjava občine, iz katere mora biti razvidno, da prosilec izpolnjuje prej omenjeni pogoji.

Cl. 3. Za Tržaško, Reško in Gorško pokrajino se bo dovoljeval popust na podstavi ustrezne odločbe komisije, sestavljene iz načelnika pokrajinskega inspektorata za kmetijstvo kot predsednika, iz predstavnikov Narodne fašistične stranke, ki ga določi Zvezni tajnik, iz predstavnika kmetovalcev, ki ga imenuje Fašistična zveza kmetovalcev, iz predstavnika kmetijskih delavcev, ki ga imenuje Fašistična zveza kmetijskih delavcev in iz ravnatelja živinorejskega odseka Pokrajinske zadruge kmetijskih proizvajalcev. Pri ovedbah radi

Vittorio Emanuele, Mussolini, Tassinari, di Revel.

Visto, il Guardasigilli Grandi.

La presente legge è stata pubblicata nella Gazzetta Ufficiale del Regno d'Italia n. 233 del 2 ottobre 1941/XIX.

dovoljite popusta sme opraviti komisija vse potrebne proizvode, ali je dan pogoj iz drugega odstavka prednjega člena. Vselej pa je dovoljitev popusta vezana na pogoj, da prosilec za žival, na katero se nanaša popust, ni prejel nikakršne odškodnine iz naslova morebitne vojne škode. Zato se mora priložiti pobotnici o popustu izjava finančne intendance, ki potrjuje ta pogoj. Znesek popusta posameznim oškodovancem sporoči načelnik pokrajinskega inspektorata za kmetijstvo tudi tej intenciji, da ga upošteva pri likvidaciji morebitne vojne škode. Za Ljubljansko pokrajino posluje namesto komisije iz prvega odstavka tega člena in vrši opravila iz četrtega in petega odstavka Visoki komisar za to pokrajino.

Cl. 4. Tehnični in finančni načrt te pobude, obsegajoč tudi organizacijske stroške, sestavi zgoraj omenjeni živinorejski odsek in ga predloži ministrstvu za kmetijstvo in gozdove v odobritvi. To ministrstvo nadzoruje potek raznih opravil in odobri administrativno zadevni končni račun.

Cl. 5. Minister za finance odredi z odlokom v proračunu izdatkov ministrstva za kmetijstvo in gozdove za leto 1941-42 zaradi tega zakona potrebne spremembe. Odrejam, da se ta zakon, opremljen z državnim pečatom uvrsti v Uradno zbirko zakonov in uredb kraljevine Italije in ukazujemo vsakomur, da se po njem ravna in skrbni za njegovo izvrševanje.

Dano v Sant'Anna di Valdieri dne 24. avgusta 1941-XIX.

VIKTOR EMANUEL

MUSSOLINI, TASSINARI, DI REVEL

Videl varuh pečata: GRANDI.

Ta zakon je bil objavljen v uradnem listu kraljevine Italije »Gazzetta Ufficiale del Regno d'Italia« št. 233 z dne 2. oktobra 1941-XIX.

Ultraviolečni žarki v krvi

Zanimiv in važen uspeh ljubljanskega zdravnika

Ljubljana, 12. novembra
Nedavno je »Jutro« objavilo notico po naslovu »Ultraviolečni žarki v krvi«. Tam je bilo poročano, da je newyorški zdravnik dr. George Miley uvedel uspešno zdravljenje krvnih infekcij s pomočjo ultraviolečnih žarkov. Bolniku vzame kri, jo obseva z ultravioletnimi žarki in jo spet vbrizga.

Ta misel ni nova. Že pred leti je češki zdravnik dr. Havlíček izdelal metodo zdravljenja bolnikov pri zastrupljenju z intermuskularnim vbrizgavanjem njihove, z ultravioletnimi žarki obsevane lastne krvi. Ustvaril je tudi posebno svetilko za obsevanje krvi, ki jo izdeluje znana nemška družba v Hannau pod imenom Bactophos. Razni nemški zdravniki so to metodo že izgradili in na ženski kliniki v Zwickau na Saksionskem jo uporabljajo sistematično zlasti pri nevarnosti zastrupitve po operacijah na porodnicah, a tudi pri drugih vnetjih in gnilobnih procesih ženskih notranjih organov.

Slučaj je nanesel, da je ravno nekaj dni pred »Jutrov« objavljeno omenjeno notico nova metoda, ki obeta v borbi proti raznim težkim boleznim velike uspehe, tudi v Ljubljani mogla zabeležiti svoj prvi očitni uspeh. Znani ljubljanski ginekolog dr. Ivo Rakuljić - Zelov se že dalje časa peča s problemom uporabe z ultravioletnimi žarki obsevane krvi. Šel pa je korak dalje in se je odločil za direktno vbrizgavanje v krvni obtok namesto dosedanjega načina vbrizgavanja v mišice.

Tisti dan je ležala na operacijski mizi ljubljanskega sanatorija mlada žena. Njeno stanje je bilo zelo resno, ker je očitno nastopilo že tudi zastrupljenje: srce ji je bilo že 190, temperatura se je bila povzpela na 40,2! ... Na hodniku so stali obupani svoji. Operacija je bila srečno opravljena. Toda izgledi, da bo bolnica okrevala, so bili kar najskromnejši. V krvi je že razsajala pošast sepe. Smrt je stala na pragu.

Živahno je ob nedeljah v vinogradih Krška dolina si želi avtobusne zveze z Ljubljano

Novo mesto, 12. novembra.
Zgodnji letošnji sneg, ki je v nižavah večinoma že skopnel, ter pusto jesensko vreme ne moti nedeljskih izletnikov, da bi ne obiskali prijazne Dolenjske. Viaki so polni potujočega občinstva, ki izstopa na vseh dolenjskih železniških postajah do Novega mesta, mnogo pa se jih polje tudi v šikovito Belo Krajino.

Vinogradi so ob nedeljah oživiljeni, kjer vinogradniki po sedanjih možnostih podostezne in prijatelje, ki v živahnem razgovoru delno pozabljajo na težave in tegobe sedanjih dni. Mnogi izletniki pa skušajo mod radodarnimi Dolenjci preskrbeti se z najpotrebnejšimi vsakdanjimi življenjskimi potrebščinami, in res se nekateri v večernih vlakih z napolnjenimi nahrbtniki zadovoljno vračajo na svoje domove.

Zelo živahno je ob nedeljah v vseh krajih ob železnici in tudi v krajih, ki niso preoddaljeni od železnice. Večje mrtvilo pa je tam, kjer so prijazne vasice in primerni letoviški kraji oddaljeni od železnice. Prometa v poletnem času z dolgi dnevi so večkrat tudi oddaljenejši kraji smoter izletnikov; v jeseni pa slednji skoraj popolnoma izostanejo. Prebivalstvo teh krajev, posebno onih v zgornji krški dolini in v Suhi Krajini se je razveselilo vesti, da bo v kratkem uvedena avtobusna zveza iz Ljubljane preko Žežemberka do Dolenjskih Toplic in obratno. Z njo bi vsi kraji gorje krške doline in Suhe Krajine mnogo pridobili, ker bi imeli redno zvezo z Ljubljano kot kulturnim in gospodarskim središčem Ljubljanske pokrajine in bi se tako Ljubljani približali. Potovanja v Ljubljano, ki so mnogokrat nujno potrebna, bi bila lažja in pridobilo bi bilo mnogo tudi na izgubi dragocenega časa. Vsi ti kraji, ki so že mnogo let odrezani od prometnih središč,

si upravičeno žele nameravane avtobusne zveze, ki bi jih večkrat rešila mučnega in dolgotrajnega potovanja. Hvaležni bi bili podjetju, ki bi uvedlo prepotrebno zvezo, in oblastvi, ki bi za avtobusno zvezo dalo potrebno dovoljenje.

Iz Srbije

V kruševskem in rasinskem srezu, v osrčju Srbije, je blizu 400 rojakov vseh poklicev in starosti. V Kruševcu živi nad 130 Slovencev, v 17 okoliških občinah je po vaseh razdeljeno več sto rodbin. V rasinskem okraju, ki ima tudi svoj sedež v Kruševcu, jih je zdaj blizu 140. Prebivajo v Djunis, Kaoniku, Velikem Slijevovcu, Ribarski, Ribarski banji in Pozlatih, Koloniji v rasinskem srezu se je že precej zredila. Vsi, ki so se medtem izselili, so našli kako zaposlitev ali pa zatočišče pri znanih in sorodnikih.

Preskrbo slovenskih rojakov v Kruševcu vodi poseben odbor, v katerem se prof. Spendal, ekonom Ciril Zagar iz Konjic, Ernest Majer iz Laškega in Milan Straus. V pomoč so jim še nekateri pridni sodelavci. Menza posluje dobro. Zdjaj pripravljajo zimске zaloge. Rojak Benko iz Laškega, vzoren gospodar, nakupuje na veliko najpotrebnejša živila, da pozimi ne bo pomanjkanja.

Majhen otrok, majhna skrb.

Tudi konj za sto zlatov crkne.

Če se polt globoko zakopje, bo huša zima.

Doti se smota.

Kar ni mogoče prenarediti, to je najbolje pozabiti.

Kolikor glav, toliko kmp.

Presajena tkiva

Ze v davnih časih je sanjalo človeštvo o tem, kako bi se bolni ali izgubljeni telesni deli nadomestili z zdravimi in novimi. Ta sanja se seveda nikoli ne bo uresničila v takšnem obsegu, da bi se nadomestili n. pr. celi udje, toda moderna kirurgija je meje, ki jih je postavila narava v tem pogledu, malodane že dosegla in ustvarja resnične čudeže.

Tudi v starem veku ni manjkalo takšnih poskusov. Kolikor daleč sega zgodovina zdravniške vede, nam poročajo o njih. Stari vojščaki niso bili deležni nič manj grdih ran in okvar nego vojaki modernih vojn in tako so se že prve operacije v tem področju bavile n. pr. s sestavljanjem novih kosov. To so delali stari Indijci že tisoč let pred našim štetjem s tem, da so odrezane nosove nadomestili s tkivom z lic. Tudi o starih Rimljaninam nam poročajo nekaj podobnega.

Ker pa v tistih časih niso poznali asepse, si lahko mislimo, da so bili uspehi teh operacij prilično majhni. Sele moderna kirurgija je v področju plastike in presajanja tkiva dosegla prave uspehe. V vojnih časih so podobne operacije nad vse potrebne, mnogi ranjenci iz prejšnje svetovne vojne so po njihovi zaslugi zapustili vojne lazarete tako popravljene, da so si mogli služiti svoj kruh, ne da bi se jim bilo treba skrivati pred ljudmi ali pa imeti pred njimi občutek manjvrednosti, ki je nujno zvezan z vsako hudo telesno okvaro. A tudi v mirnih dobah skrbijo prometne nesreče, eksplozije, požari in druge nesreče, kakor tudi nezadovoljnost mnogih ljudi z lastno »lepoto«, da ima kirurgov nož dovolj opravka s takšnimi stvarmi.

Treba je bilo dolgih izkušenj, preden so ugotovili, katera tkiva so sploh primerna za presajanje. Izkazalo se je prav kmalu, da živalsko tkivo v nobenem primeru ni sposobno za stalno nadomestiti človeško tkivo. Celotno tkivo od človeka na človeka se omejuje le na maloštevilne izjemne primere, pa čeprav gre za najboljše sorodnike. V tem pogledu je zelo poučen primer dveh istojačnih dvojčkov. Enemu izmed njih je transmisija gladko skalpirala kožo na glavi, tako da je nastala strašna rana, ki se je le počasi celila od robov proti sredini. Ker imajo istojačni dvojčki, kakor znano, isto dedovino in pripadajo samo po sebi umevno tudi isti krvni skupini, so domnevali, da bo presaditev kože z enega otroka na drugega imela popoln uspeh. Majhne koščke kože zdravega dvojčka so po Braunovi metodi cepili v ranjeno površino drugega dvojčka. V prvih dneh je bilo videti vse v redu, presajeni koščki kože so rasli, toda osmega dne so nenadno vsi odmrlji. Poskus se je ponesrečil.

Presaditev kože uspe brez izjeme le tedaj, če gre za kožo istega človeka. Za namen sta na razpolago v bistvu dve poti. Prva je podobna zgoraj omenjeni Braunovi metodi in obstoji v tem, da se izrežejo z vsa skrbjo tenke krpe kožne površine, n. pr. na zunanji strani bedra, in se položijo na rano pod vlažne obveze. Te krpe se skrbijo in če je kirurgu ter pa-

cientu sreča mila, bodo tudi prirasle. Nedostatek tega načina je ta, da ostane presajena koža vedno tenka, da se rada rani, gubanci in da zato ni videti posebno lepa.

V primerih, kjer je treba nadomestiti kožo, ki je mehka in podložena s plastjo tolske, n. pr. na obrazu, uporabljajo zato drugo metodo, po kateri se izreže kos zdrave kože s plastjo tolske vred. Takšen večji in debelejši kos kože pa zahteva nujno oskrbo s krvjo, če naj ostane živ, zato izvajajo to operacijo običajno tako, da izrežejo nekje na telesu, n. pr. na roki, krpo kože, ki jo pa z enim koncem pustijo še vedno v zvezi z njenim prvotnim mestom. Krpa se pritiska nato z roko vred, ki se je še drži, k rani, recimo na licu, in se fiksira tako, da se ne more premakniti. Tudi roka se v tem primeru seveda ne more in ne sme premakniti. V ta namen so pogosto potrebne zamotane mavne obveze, potrebna pa je predvsem ogromna potrpežljivost s pacientove strani. Sele tedaj, ko krpa prirasle, je mogoče prerezati most, ki jo je vezal z njenim naravnim mestom. Marsikateri kos kože je romal na ta način preko vsega telesa, a z

estetskega gledišča je uspeh večinoma zadovoljiv. To je odvisno sicer v prvi vrsti od kirurga, ki mora biti res pravi umetnik svoje stroke. Njegova osebna izkušnja in spretnost pomenita vse. Za umetno izdelavo obrvi se lahko uporabi kos kože na glavi, za ustnice kos lične sluznice itd.

Pri vsej kirurški spretnosti in izkušnosti pa se dogodi večih nepričakovanih stvari. Neki dveletni deklica, ki si je ožgala roko, so nekdo nadomestili uničeno kožo po pravkar opisani metodi s kosom trebušne kože. Operacija je uspela popolnoma, čez nekaj časa ni bilo na roki niti opaziti, da so ji bili nadomestili kos površine. Vrsto let pozneje se je pacientka poročila, po tretjem otroku je začela postajati debela. In tedaj se ji je v istem razmerju, kakor se ji je nabirala tolska na trebuhu, začela debeliti tudi roka tam, kjer so ji kožo nadomestili! Debelila pa se je na tem mestu tako, da je žena kmalu ni mogla več uporabljati in so ji jo morali zopet operirati. Presajeni kos kože tedaj niti v tridesetih letih, kolikor je prešlo od prve operacije, ni mogel »pozabiti«, kam prav za prav spada!

Otok 5 milijonov ptic

Po dolgem potovanju v prekomorske dežele se je vrnil v domovino švedski baron von Schultz, strasten ljubitelj naravoslovnih ved, ki si je s svojimi deli že v mladih letih pridobil dober sloves v mednarodnih znanstvenih krogih.

V aprilu 1939. je baron, mož atletske postave in dedič milijonov, odpoval v Auckland na Novem Zelandu, da bi si poiskal zdravja za težko živčno bolezen. Potem ko je preromel sem in tja rajsko, večno pomladanske predele Južnega morja in si ustvaril zbirko redkih žuželk, rakov itd., se je dal izkrcati na enem izmed fidžijskih otokov. Kapitana ladje, ki ga je bila pripeljala do tja, je naročil, da ne sme ponj prejšnjega v sedmih, osmih mesecih. S seboj je vzel samo šotor, puško, nekoliko živih in kakšno drugo nujno potrebščino.

Tako je preživel pravo robinzonado na popolnoma neobitljem otoku, ki ima 7 štirajskih kilometrov površine, bogato flore, pred vsem pa neverjetno mnogo ptic. Med svojim bivanjem v tem kraju je baron naravoslovec naštel nič manj nego 4000 različnih vrst ptic (vseh vrst na zemlji je kakšnih 11.000), med temi pa so bile mnoge prekrasne in nad vse redke, kakor rajčice, tkalke, kazuari, morske lastovke, ptice svetega Petra itd. Po njegovem računu živi na tem rajskem otoku najmanj kakšnih 5 milijonov ptic.

Najpogostejši med njimi so »cesarski tolsčki«, pingvini, ki so visoki okrog 90 cm in težki nad 25 kg. Te živali se preživljajo samo z ribami in so čudovito dobre plavalke ter potapljalke. Valijo stoje, in sicer tako da držijo edino jajce v nekakšni kožnati gubi med trebuhom in nogami. Kadar si hoče valeča ptica odpočiti, pokleče druga ali družico in mu ali ji s spretnim

gibom izroči jajce. Tolsčki se družijo, kakor poroča von Schultz, v velike trope, ki se podreajo pravi vojaški disciplini. Oglašajo se s hripavim krikom ali ostrim življenjem. Stariška nagnjenja so med njimi tako razvita, da posnovijo ali pohčajo rade volje vsakega mladeniča, ki je osirotel.

Eskimsko zdravje

Eskimci ne boleajo, kakor piše neki danski list, nikoli za sladkorno boleznijo, rakom in arteriosklerozo, pa čeprav se hranijo skoraj izključno z mesom. Kadar imajo dovolj mesa, ga pospravijo povprečno 5 do 10 funtov na dan in na osebo. Radi imajo zlasti karibuevo, bizontovo in kitovo meso, karibuejske vampe v tujnovem olju smatrajo za slaščico, nimajo pa radi jeter severnega medveda. Prav tako ne smatrajo kitovega olja za užito stvar. Iz svojih mesnih jedi dobivajo dovolj protelov, tolsč, vitaminov in drugih snovi, ki jih potrebuje njihovo telo, kot edino sojčve in slaščico pa imajo neko majhno jagodo. Evropski kruh, ki ga dobivajo sem in tja, jim povzroča kislinno. Eskimci niso skoraj nikoli bolni in se tudi le redkokdaj nalezajo kakšne evropske bolezni.

Vinsko kopališče

V Smallfortu, središču vinske industrije v Kaliforniji, so odprli prvi zavod, ki nudi svojim klijentom vinske kopeli. Novo kopališče, prvo te vrste na svetu, so si izmislili tamkajšnji vinogradniki, menda zato, da bi našli kakšno uporabo za pijačo, ki je ne morejo prodati. Poročajo, da število ljudi, ki si hoče privoščiti te nenavadne kopeli, od dne do dne raste.

Silna porast zločinstva v New Yorku

Newyorška policijska uprava je poslala v zamorsko četrt mesta, Harlem, novih tri sto policijskih agentov, ki so opremljeni z motornimi vozili in radijskimi postajicami, kakor tudi mnogo agentov obojega spola v civilu. Ta premostitev je poslala potrebna zavoljo tega, ker je v zadnjih tednih v Harlemu strahovito naraslo število zločinov, ropov, tatvin in napadov. Vsak teden se dogolita najmanj dva umora. Trije dekli, ki štejejo komaj po 12 let, so izpovedali, da so izvršili umor.

Načelnik newyorške policije Valentine je izjavil, da je položaj zelo resen, in sicer tako glede števila zločinov, kakor tudi zavoljo dejstva, da jih izvršujejo ponajveč 12- do 16letni dekli, ki so oboroženi z britvami in noži in ki ne oklevajo uporabljati to orožje. Niti policijski agenti niso več varni pred napadali, če jih ni več skupaj, a zavarovalni agenti in raznašalci mleka se v harlemski predel brez policijskega spremstva ne upajo več. Mestne oblasti izjavljajo, da je ta položaj posledica silnega obubožanja in preobitljenosti Harlema. Število zamorcev bo tam kmalu naraslo na milijon, med tem ko jih je bilo še pred desetletji komaj nekoliko deset tisočev.

Chopina. Ne da bi verjeli v bolj ali manj znanje, reklamske pridevke umetnikov, je gotovo, da je bil Koczalski Chopin večinoma vzoren v pojmovanju in podajanju, dasi je bil močno oddaljen od sodobnega gledanja na interpretacijo. Gre tu predvsem za svobodno razlago ritma, bolj ali manj prosto navezanost na takt, za valujočo dinamiko, za obilno rabo pedala in za zabrisano melodičnih linij v prid celotnemu zvoku. Vsega naštetega se sodobna pianistična igra skrbno izogiba in skuša podati skladbe nekoliko objektivnejše, pri čemer pa ne mislimo na izločitev »subjektiva« t. j. pianistove duševnosti — saj da ta glavni povdarek in glavno barvo interpretacije —, temveč označujemo s tem hotenje, podati skladbe zvočno jasneje, ustrežajoče notni sliki, ne da nasiloma vpletamo vanjo čustvene napade in kvarimo takt, ritem, da zabrišemo harmonije s pedalom in podobno. Trostava interpretacija se je pretravljav obeh smeri skrbno izogibala. Poetičen, fanatičen, ognjvit in nežen je vel Chopinov duh iz njegovega podajanja.

Se jasneje je bilo vidno hotenje po preciznem podajanju v Skrijabinu. Skrijabin se sme edini imenovati za Chopinovega naslednika bodisi po izvirnosti zvočnih idej v klavirskem stavku, bodisi po edinstvenosti svoje življenjske filozofije. Kot pravo nasprotje mi je prihajala ob Skrijabinovi sonati v misel pesem goriškega slavka Gregorčiča »V delavnico sem tvojo zrl«. Na nekaj čisto drugega je hotel pokazati Skrijabin s svojim kratkim aforizmom, ki naj bi bil moto sonate. Opozoriti je hotel na prečudne sile, ki jim ne vemo imena in včasih — samo včasih — snujejo v duhovih izvoljenec »plahke kalie«, božanske polizkuse ustvarjanja. Te sile so nam dale najvzvišenejšo tvorbo človeške

Telepatija v avtomobilu

Velika množica je te dni prisostvovala nenavadnemu poskusu, ki ga je izvršil nemški profesor Langsner. Dokazati je hotel, da zna voliti avtomobil mimo vseh ovir in nevarnosti z zvezanimi očmi. Poskus se je izvršil v Scheveningenu.

Potem ko je nadziralna komisija ugotovila, da ima profesor dobro zavezane oči in da se zaveza med eksperimentom ne bo mogla premakniti, in ko so fotografi ter filmski operaterji napravili nekaj posnetkov, je Langsner stopil v voz v spremstvu nekega nevrologa in dveh novinarjev. Dejal je, da nima nobenega posebnega in skrivnostnega daru, ki bi mu omogočal videti navzlic zvezanim očem. Njegov poskus temelji samo na telepatiji. V nevar-

nosti, da bi se s vozilom zaletel v kakšno oviro, mu bo samo groza njegovih sopotnikov kazala pravo smer in ga tudi opozorila, kdaj naj ustavi.

Ob razburjenju vseh navzočih se je potem avto z brzino 70 km spustil v dir med kopališkimi napravami in po ulicah Scheveningena. Zdelo se je, da bo vozilo vsak trenutek treščilo v kakšno cestno svetilko ali pa se razbilo ob kakšnem vogalu, toda nič takšnega se ni zgodilo. Profesor je bil gospodar nad smerjo in je obšel na majhno razdaljo vsako oviro, brez vsake nesreče je prevozil v pravih zavojih mnoge ulice in se je vrnil točno k izhodišču, čeprav je imel ves čas zavezane oči.

Tat, ki je kradel poljube

»To je edina kazen, ki jo bom presedel z resničnim užikom«, je dejal m.adi, galantni tat John Herendein policistom, ki so ga prišli in povedli v zapor. Herendein je bil junak nenavadne vlomilske pustolovščine. V neki vili pri Conynghamu v Pensilvaniji živi lepa gospa. Ta se je neke noči nenadno zbudila radi ropota, ki je prihajal od okna njene spalnice. Prižgala je luč in je v svojo grozo opazila mladega moža, ki je bil skozi okno skočil v spalnico. Od strahu ni mogla gospa ziniti niti besede, mladi mož pa se je s samokresom v roki približal njeni postelji. Tam je dejal z galantnim glasom: »Ni-

kar se ne bojte, ne bom vam storil hudega. Ste preveč lepi in ne zaslužite, da bi vam kdo storil kaj zlega. Dajte mi samo poljub in odidem po poti, po kateri sem prišel!«

Lepa gospa se je bila med tem opogumila, pa mu ni dala poljuba, temveč je začela vpiti na pomoč. Prišla sta oba služabnika in sobarica. Toda med tem jo je mladi mož objel in ji pritisnil na ustnice dolg poljub, nato je skočil skozi okno. Služabnika sta ga zasledovala, dohitela in povedla do najbližje policijske postaje. Tam Johna Herendeina zavoljo podobnih pustolovščine že nekaj poznajo. Sedaj bo plačal za vse.

Francoska demografija

Po nekem računu nemškega raziskovalca prof. Burgdörferja je Francija v tej vojni, čeprav točne številke niso znane, izgubila najmanj 150.000 mož. Število ranjencev je značilo po uradnem poročilu lanskega junija okrog 300.000 mož. Do podpisu premirja pa se je to število bržkone podvojilo. Dne 4. junija lanskega leta je število ujetih Francozov po izjavah vichyjske vlade znašalo 600.000 mož, nemško poročilo pa je navajalo 1.900.000 mož. Francija je v vojni izgubila cvet svoje mladine. A tudi žrtve med civilnim prebivalstvom so bile ogromne. Treba je pomisliti, da je 6 do 8 milijonov ljudi ostalo brez vsega na cesti. Skoraj dva milijona mož sta v nemških ujetniških taboriščih, zato je umljivo, da se je že tako skopno število rojstev v Franciji še silno znižalo. Po raziskavah nekaterih strokovnjakov, ki so se bavili z usodnim vprašanjem nazadovanja rojstev v Franciji, bo število njenih prebivalcev, ki je znašalo 1935 komaj 41.4 milijona, leta 1985 nazadovalo na 29.6 milijona! To je bilo še po predvojni kalkulaciji, toda vojna je to skrajno nevarno nazadovanje še zelo pospešila. Ostarelost francoskega naroda se bo z vsemi svojimi posledicami kazala čedalje očitneje.

Krokodili napadli filmsko odpravo

Po vestih iz Tajske se je neka švedska filmska odprava zaključila na nenaden in dramatičen način.

Pod vodstvom ge. Inger Arvadove se je odprava vkrcala pred nekoliko meseci na ladjo, da bi snemala za kulturni film življenje nekih samotnih otokov Indijskega oceana. Ko so člani odprave prečkali z majhno ladjo neki vodni tok, so jih nenadno napadle stotine lačnih krokodilov, tako da so morali pobegniti na vrat na nos na skalnat otoček, da si rešijo življenje. Filmski material in snemalne kamere so šle pri tem skoraj celotno v izgubo. Na skalnatem otočku so ljudje prebili tri dni in tri noči, krokodili pa so jih neprestano oblegali. Končno so njihove strele slišali neki ribiči, ki so jim prišli na pomoč ter jih rešili.

120 učencev pod ruševinami

Iz Segovije na španskem poročajo, da se je v nekem tamkajšnjem samostanskem kolegiju zgodila težka nesreča. Na stavbi so v zadnjem času gradili novo nadstropje, ki se je pa nenadno zrušilo in podrlo tudi refektorij, v katerem je bilo pravkar 120 učencev. Gasilec in menihom je po dolgem naporu uspelo izkopati mlade ljudi. Koliko je mrtvih in ranjenih, ne poročajo.

Obnovite naročnino!

ga duha, pred katerimi klone tudi vsa tehnična zmogljivost človeštva, dopustile so ustvarjati pesnikom, pisateljem in skladateljem vseh narodov neminljiva dela, ki so daleč od smešnih in vendar tako krutih in nizkotnih človeških dejanj vseh vrst. Od tega tako duhovnega skladatelja pa do modernega, nekako materialnega Osterca je bil precej velik korak. Glasba slovenskega borca za moderno je preprosta v zasnovi in v vsem svojem sestavu izvenzemski akordičnega prav enostavna. Zvenela je naravno, jasno, nekoliko motorno kakor sploh dela te vrste toda neposredno in odkritosrečno, mestoma celo naivno. Nekoliko slabši je bil Milojević z raztegnjenim in spačnim akustičnim likom, sicer verno ustrežajočim naslovu (Grimasa).

Sgambattijeva Toccata je naivna — morda hotena — kopija Chopinovega Impromptuja v As-duru, samo da znatno ostaja za svojim vzorom po lepoti melodične linije in po izbranosti harmonijskih sledij, ki jih je Chopin postavil s spretnostjo večaka, da se presenetljivo preljujejo in grade nežno barvno sliko. Neprorokovana de Falla in Albeniz sta zaključila gigantski spored.

Trost mojstruje tehniko v isti meri kakor muzičar. Od najboljčutljivejših nežnosti do izklesanih mogočnih zvokov sega njegov zvočni izraz. Pojmovanje slogov, še tako različnih in nasprotnih si, je popolno. Cisto človeško umevanje umetnin je dozorlo kakor pri človeku, ki stoji na vrhuncu svoje življenjske poti.

Številno občinstvo je bilo docela razvneto. Pianist je dodaj Albenizove Seguidile in Smetanovo koncertno etudo »Na morskem bregu«. Z nastopom, uspehim v vsakem pogledu je Trost potrdil sloves svoje visoke stopnje. Marjan Lipovšek.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»V nenavadno kratkem času ste si pridobili slavno ime!« se je mlada dama laskala svojemu sosedu pri mizi, velikemu pesniku.

»Da,« je pritrdil ta, »toda vi, ljubka gospodična, bi si ga mogli priskrbeti v še krajšem času.«

»Na kakšen način?« je hotela vedeti.

»Cisto preprosto, s tem, d. se poročite z mano...« je bil odgovor.

»Ne ljubiš me več! Kadar se sedaj jočem, me nikoli več ne vprašaš, zakaj se jočem!«

»Veš, dragica, to vprašanje pa me je veljalo tudi mnogo denarja!«

Tončka je vštípnilo v prst in je zaklel. »Nepridiprav!« se je ogorčil neki mimodoli. »Kako naj sme tako majhen deček, kakršen si ti, kletiti!«

»Ah kaj!« je odgovoril Tonček. »Moja mama pravi, da sem že prestar za tuljenje, a sedaj sem spet premlad za preklinjaje! Kaj naj človek potem naredi, če ga boli?«

»Mamica,« pripoveduje mali Dragec, »jutri bomo računali prvič z navadnimi ulomki!«

»Ne, tako pa ne!« se je ujezila mati. »Sporoč gospodični lep pozdrav z moje strani in ji reci, da moraš ti računati z najboljšimi ulomki, kar jih je. Zakaj pa plačujemo šolnino?«

A NEKDOTA

Iz mineraloškega zavoda v Göttingenu je izginila dragocena palica srebra. Profesorji so se zbrali okrog steklene omare, v kateri je bil samo še prazni tok, in se razgovarjali o dogodku. Na zadnje je vprašal eden izmed gospodov zamišljeno:

»Kaj bomo storili sedaj s tokom?«

»Vanj bomo vtaknili nos, ki ga seveda dobimo iz Hannovera!« je odgovoril suho filozof Cristoph Lichtenberg.

VS AK DAN ENA

V KAMENITI DOBI
Urednik čita korekturo.

Dal fronte russo — Z ruske fronte

Il Comandante del Corpo di Spedizione Italiano in Russia tra i bersaglieri in linea
Poveljnik Italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji med bersaljerji v sprednjih črtah

Kulturni pregled

Pianist Anton Trost

V ponedeljek 10. novembra je priredil v veliki filharmonični dvorani rektor Glasbene Akademije Anton Trost svoj prvi veliki samostojni koncert, odkar je bil poklican na mesto voditelja najvišjega slovenskega glasbenega zavoda. Anton Trost, čigar ime je v zvezi s slovenskimi glasbenimi zavodi že od prvih vidnejših koncertnih prireditelj našega glasbenega življenja, je v teku svojega bivanja na Dunaju, kjer ni nikdar pozabil slovenske domovine, svojo izredno pianistično sposobnost tako razvil, tehniko, tako vsestransko izpopolnil in kot človek in muzik tako dozor, da ga smatramo ne samo za največjega slovenskega pianista temveč ga lahko vzporejamo vsakemu drugemu evropskemu pianistu njegovega sloga in njegove interpretacijske vrste.

Da se najprej pomenimo o tehnični strani: spored je predpostavljaj najširšo tehniko vseh vrst. V Bachu (Busonijeva priredba koralnih prediger) občutljivo odtehtanost melodičnih linij in popolno enakomernost naglo se prepletajočih ornamentalnih vijug! v Cesarju Francku (Prejudij, koral in fuga) dovršen legato raznovrstnih kromatičnih akordnih sestavov; v Chopinu (Balada f-mol, Berseuse, Scherzo cis-mol) veliko spretnost v zmagovajno zapletenih dvojekih in vsega kompliciranega chopinovskega tehničnega sestava neobičajnih tonovskih vrst in, sosedij; v Skrijabinu (sonata op 53.) izredno vzdržljivost v tonu in v repetitijah obsežnih akordov obeh rok; v moderni (Osterčeve Arabeske in Milojčevičeve Ritmične grima-

se) izvrstno orientacijo v kompliciranih, čez vso klaviaturo se raztezajočih 12-tonskih melodičnih linijah in akordih, in končno v zadnjem romanskem delu (Sgambatti: Toccata, de Falla: Farruca in Albeniz: Triana) zanesljivost v zmagovajno tehnično dokaj nerodno napisanega klavirskega stavka z neprestano uporabo eksponiranih leg roke.

Sestava sporeda razodevaja ogromno glasbeno obzorje. V prelepi Busonijevi predlavi Bachovih koralnih prediger se skladateljevo religiozno občutje strne v željo in hrepenenje po odrešitvi iz tega sveta, po drugem, lepšem življenju. V čudovitih zvokih je prikazano onostranstvo. Od teh skladb, za katerih umevanje je potreben že doberšen kos življenja in morda tudi trpljenja, je spored prešel na Cesarja Francka, skladatelja klasičnega obvladavanja prvinskih glasbenih nauk, genialne poetične fantazije in nedosegljivega oblikovnega čuta. Trost je delo mojstrsko interpretiral. Nešablonsko fraziranje — ne po tistem, včasih malce puhlem načinu, po katerem vsaka fraza dinamično zraste in pade, temveč tako, da podajanje vsake glasbene misli ustreza nastroju vse skladbe oziroma njenih odstavkov, mu je omogočilo doseči izraz, ki je bil vreden izredne mojstrstvene belgijskega umetnika.

V Chopinu, ljubljencu koncertnega občinstva, je predvsem z Berseuse dosegel močan stik s poslušalci. Zanimiv je Trostov način igranja Chopina iz slogovnega vidika. Imeli smo priliko slišati Koczalskega, velikega, bojda »vernega« interpreta

Umetnostno gledališče (Teatro delle Arti) v Rimu

V zadnjih letih je Rim priča živahnega gledališkega življenja; hvala za to gre umetniški inicijativi javnih institucij, posebej še univerze, ki ima sama svoje pozikumske gledališče. Na njem vzpirajo umetniško kvaliteten igr ob sodelovanju poklicnih igralcev in amaterjev.

Vodilno mesto med rimskimi odri, v kolikor streme po novem gledališkem izrazu in ki bi jih lahko z neko rezervno imenovali avantgardne, zavzema Teatro delle Arti, ki ima za seboj že dolgoletno umetniško tradicijo in pred seboj gotovo še nenavadno zanimiv razvoj. Teatro delle Arti seveda ni državno gledališče. Njegov umetniški vodja je Anton Giulio Bragaglia, čigar osebnost že sama določa temo teatru smer in umetniški obraz. Gledališče delle Arti se je razvilo iz Teatro Sperimentale degli Indipendenti, ki ga je Bragaglia z vsemu vodil 1. 1928. Sedanja oblika Teatro delle Arti je nastala ob sodelovanju članov Konfederacije profesionalistov in umetnikov. Srečno podpira delno Ministrstvo za ljudsko kulturo, delno pa se vzdržuje z abonenti in prostovoljnimi subskribenti: Njegov novi, dokončni sedež je nova palača omenjene konfederacije v rimski Via Sicilia. Gledališka dvorana leži meter pod ravnjo ulice in ima velik trodelni oder, tako da so mogoče simultane scene, kakor jih zahteva zlasti inscenacija srednjeveških misterijev. Dvorana ima prostora za pet sto oseb. Nje moderna konstrukcija dopušča popolno vidnost in silnost.

Ime Antona Giulia Bragaglie ni v tujini neznano. Vrsta španskih in argentinskih gledališč pozna že dolgo let njegove inscenacije, ki jih je izvršil v teh deželah ob priliki ponovnih gostovanj. Mnogi

Kronika

* **Službeni list za Ljubljansko pokrajino** z dne 8. novembra 1941-XX ima naslednje vsebino: Zakon z dne 24. avgusta 1941-XIX, št. 1045. — Ukrepi za pospešitev obnove živinoreje v predelih Tržaške, Reške, Goriške in Ljubljanske pokrajine, prizadeletih po vojnih operacijah; razglas Duceja z dne 24. oktobra 1941-XIX. — Kazenske določbe za ozemlja, pripojena kraljevini Italiji s Kr. ukazoma z dne 3. maja 1941-XIX št. 219 in 18. maja 1941-XIX št. 452; naredbi Visokega Komisarja: navodila o likvidacijskem postopku za terjatve in dolgove nemških izselencev iz Ljubljanske pokrajine; navodila za racionirano prodajo tekstilnih izdelkov, oblačilnih premetov in obutve; spremembo carinske tarife; spremembo stopnje kontrolne pristojbine za nekatere vrste lesa; prepoved izdelovanja slaščičarskih izdelkov.

* **Letna gre nad 20.000 komadov kunjkih kož brez koristi** v izgubo, kajti rejci se hote ali nehoti ne potrudijo, da bi kožice lepo in pravilno napeli, posušili in dali v strojenje, ali pa ponudili v odkup, če jih ne morejo ali ne znajo uporabiti sami v svoji družini. Takšno početje je v današnjih časih naravnost grešno. To ugotovitev čitamo v okrožnici, ki jo je Železničarska splošna gospodarska zadruga »Žegoza« v Ljubljani te dni razposlala vsem rejcem malih živali v Ljubljanski pokrajini. Opozorjamo tudi neorganizirane rejce, naj ne zametavajo kunjkih kožic. Cene surovim posušnim kožicam se gibljejo od 3 do 12 pa tudi več lir za komad. Za strojenje bo zadruga računala po 4 do 8 lir za komad. Za prvotno angorsko volno plačuje po 550 lir za kg, za drugovrstno po 490 lir, za tretjevrstno po 450 lir. Filc ali umetno volno prevzema zadruga le, če je brez smeti, po 75 lir za kg. Surovo angorsko volno zamenja za angorsko prejo. Pri »Žegozi« lahko naročite zložljive kunčnice v velikosti 80x80x60 cm, ki jih ta izdeluje v serijah po 130 lir za komad. Žegoza snuje na najetem posestvu blizu Murbarske rejske središče za gospodarske pasme kuncev in koz večjega obsega. V ta namen kupuje letošnje nad 3 mesece stare plemenske mladice, ki jih lahko ponudite v odkup. Zimsko hrano bodo naročniki dobili, ko se bo vreme zboljšalo. Neorganizirani rejci se lahko včlanijo pri »Žegozi«. Član postane vsak, četudi ni železničar, ako plača dolič 33 lir in 2 liri vpisnine. Jamstvo je desetkratno.

* **Prometna nesreča v Milanu.** Na oglu ulice Settembrini in Boscovich v Milanu se je pripetila huda prometna nesreča, ki pa ni zahtevala smrtnih žrtev. Tramvajska motorka s priklopnim vozom je trčila v tovorni avto s prikloico in ga prevrnila na hodnik za pešce prav pred nekimi slaščičarni. Tam je stala 18-letna Vanda Faellijeva, na katero se je stresel tovor in jo ranil na glavi.

IZ LJUBLJANE

u— **Pogreb uglednega moža.** Po daljšem bolehanju je umrl v Ljubljani g. Josip Katalan, star 76 let. Bil je doma iz Trsta, kjer se je v mladosti posvetil gostinstvu. Njegova gostilna je bila pred prvo svetovno vojno uvaževano in priljubljeno shajališče tržaških rojakov. Svetovna vojna ga je prisilila, da se je preselil v Ljubljano, kjer je našel najskrbnejše zavetje pri svojem zetu veletrgovcu g. Albinu Smrkolju. V Ljubljani se je brž udomačil ne samo zato, ker je bil deležen priščne ljubezni v družinskem krogu, marveč, ker se je tudi lahko posvetil javnemu življenju. Bil je vedno zaveden, značajan narodnjak. Z idealno ljubeznijo je sodeloval pri pevskih društvih, zato mu je Glasbena Matica izkazala dostojno počaščenje ob slovesu. Ko je g. Josip Katalan ležal v kapelici sv. Jožefa na Žalah, so ga kropili številni prijatelji in znanci; poklonjeni so bili lepi venci. In ko je v ponedeljek popoldne nastopil zadnji pot, se je v žalni sprevod uvrstila dolga vrsta ljubljanskih gospodov in dam, prav posebno tudi ožjih rojakov iz tržaške in goriške pokrajine. Matičarji so krasno ubrano zapeli tri žalostinke, med katerimi je zlasti »Vigred« raztočila številne pogrebe. Gospod Josip Katalan je našel svoj zadnji počitek v družinskem grobu, kjer naj mu bo lahek sen. Gospe vdovi, otrokom in njihovim uglednim družinam pa izrekamo ob tej težki izgubi iskreno sožalje.

u— **Poročilo sta se g. Ante Petrovič-Poljak, sodnik, in gđ. Danica Kuglerjeva, profesorica, čestitamo!**

u— **Razdeljevanje oblačilnih nakaznic.** Pretekli teden je mestni magistrat dostavil vsem meščanom listovnice, na podlagi katerih so začeli v ponedeljek na 19 krajih razdeljevati oblačilne nakaznice. Vprašane pole so bile po večini pravilno izpolnjene,

ker jih je bilo le malo zavrženih. Razdeljevanje gre povsod v najlepšem redu, le kdaj pa kdaj morajo stranke nekoliko počakati. Uvedbo oblačilnih kart so naši ljudje popolnoma mirno sprejeli. Za skromne in manj premožne bo določena količina gotovo zadostna, tisti pa, ki imajo več možnosti za nabavo oblačil, bodo pa morali nekaj časa biti zadovoljni z manjšo izbiro.

u— **Za zamudnike pri oblačilnih nakaznicah** bodo komisije za razdeljevanje poslovale na vseh sedanjih prostorih tudi se v petek 14. t. m. od 9. do 12. in od 14. do 18. ure. Opozorjamo pa, naj zamudniki hodijo po oblačilne nakaznice samo v razdeljevalni urad svojega okoliša, da ne bodo imeli nepotrebnih potov in izgube časa.

Danes, Veseli teater ob 1/2 19.

u— **Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske** bo na svojem prihodnjem koncertu izvajal med drugim tudi Sattnerjevo kantato za soli, mešani zbor in orkester, ki je zložena na Gregorčičevo besedilo »Jeftejeve prispege«. Sattner je bil v predvojni dobi izredno plodovit in nam je napisal celo vrsto velikih del za soli, zbor in orkester. Prvo njegovo delo te vrste je bila »Jeftejeva prispega«, ki jo je Matica izvajala na treh zaporednih koncertih v Ljubljani in Zagrebu z izrednim uspehom. Ta uspeh delo v resnici zasluži, ker je najboljša Sattnerjeva kantata, vredna izvedbe tudi danes. Solistično vlogo bo pel pri letošnji izvedbi predvsem basist Julij Betetto, ki je pel to veličastno, izredno melodiozno basovsko partijo tudi pri vseh prvih izvedbah v Ljubljani in Zagrebu. Dva altovska sola poje ga. Franja Golobova, kratak sopranski solo pa gđ. Valerija Heybalova, ki bo potem v posebnih koncertni točki izvajala tudi dva Lajovčeva samospeva: »Begunko pri zibel« in »Pesem o tkalcu s spremeljevanjem orkestra. Zaključna točka koncerta bo Arničeva simfonija »Te Deum« za mešani zbor in orkester. Koncert bo vodil mladi, nadarjeni dirigent Samo Hubad, ki je z lepimi uspehi že nekajkrat nastopil na velikih naših koncertih. Koncert bo v ponedeljek 17. t. m. ob pol 19. uri v veliki Unionski dvorani. Vstopnice v Knjižarni Glasbene Matice.

u— **Predstave Dopolavore.** V petek, 14. novembra ob 17.30 bo Pokrajinska Dopolavore priredil gledališki predstavo v ljubljanski Operi za namenešene in delavce. Predvajana bo Puccinijeva opera »La Bohème«. Vstopnice so naprodaj pri seših uradov in dirigentih tovarn, kjer jih je Dopolavore razdelil. Zasedba opere bo kakor pri vseh rednih predstavah te krasne opere.

u— **Gledališko obnovo opozarjamo** na različni začetek predstav v Operi in Drami. Ker je potrebno, da se prične dalje predstave preje, prosimo, naj gledališki obiskovalci za sleherno predstavo zastopujejo z največjo pozornostjo naznačeni začetek, ki je vselej priobčen v repertoarju ter se na ta način izognejo preglednemu ali prekasnemu prihajanju na predstave.

u— **Kdor se še ni odločil**, da se nauči v prav kratkem času igrati na harmoniko, lahko to še stori. Poučeval bo prvovrsten strokovnjak na vsakovrstne harmonike ali najmlajše tečajnike tudi na orglice. Priporočamo starsem, ki želijo svoje malčke uvesti v glasbo, da jih vpišejo v harmonikarski tečaj. Honorar bo zmeren. Prijave sprejema do nedelje 15. t. m. oglasna uprava »Jutra« pod šifro »Mladinski zbor«.

u— **Maša zadušnica za pokojnim dr. Jožo Bohinjem** bo v četrtek ob 8. uri v frančiškanski cerkvi.

u— **V počastitev spomina preminulega prof. Vladimirja Lapajnetu** so darovali profesorji socialni akciji Rdečega krža po 100 lir rodbina A. Nagode in Proforsko društvo v Ljubljani. Iskrena hvala!

u— **V počastitev pok. Ivana Samca** je g. Matej Orehek s Kolodvorske ul. 26 podaril 200 L za mestne reveže, predvsem pa za polpore potrebne priselence. Mestno poglavarstvo izreka darovalcu najtoplejšo zahvalo v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobrimi deli!

u— **Na dobrodelnem koncertu narodno železničarskega glasbenega društva »Sloga«** v kinu Slogi v petek ob 18.30 nas popelje njegov pevski zbor v raj slovenskih narodnih in umetnih pesmi, ki jih vedno tako radi poslušamo. Ves dobiček tega koncerta gre v korist Rdečega krža. Vstopnice so že naprodaj pri blaginji kina Sloga.

u— **Tvrška V. A. Janež**, trgovina z delikatesami, Ulica 3. maja št. 12, je darovala po 250 lir Društvu vojnih invalidov, Društvu slepih, gluhoonem mladini in Protituberkulozni ligi. Zneski so na razpolago pri naši blaginji.

varo (Karamazov in Celestina), G. Valentini (Ettore), V. Marinucci (La nostra vita), G. Marcellini (Rosso a Nero), De Roberto, Verga, Murolo, Pirandello (enodijanke), A. Orlandi (Ultimi barbari), F. Dall Ongaro (Fornaretto di Venezia). Izmed tujih avtorjev so na vrsti Milan Regović (Pustolovec pred vrati), A. L. Martin (Verige), Barry (Očaranje), O'Neill (Elektra), A. Strong (Sedmera nebasa) in drugi.

Bragalji je široko razgledan po gledališkem svetu. Mutil se je v študijske namene v letih 1924–26 v Nemčiji, proučeval je nove gledališke pojave v Pragi, kjer je posebej čislal slovenske režiserja Hilarija in je potlej vprizoril več čeških iger. Bragaglia se v zadnjem času mnogo bavi z vprašanjem tako znanega ljudskega gledališča, v katerem bi prišla do veljave narečja posameznih krajev. V njem vidi najmočnejši in najvnetejši izraz gledališkega sploh. (Po Sv. Ježku — Rim).

Deseti zvezek spisov A. Ušeničnika

S pravkar izišlim, 356 strani obsegačojim desetim zvezkom je bila zaključena filozofska in teološka serija Izbranih spisov Aleša Ušeničnika. (Založba Ljudske knjigarnice v Ljubljani.) Izdaja življenjskega dela največjega slovenskega katoliškega modroslovca s tem še ni končana, zakaj Izbrani spisi bi bili močno nepopolni, če se jim ne bi pridružila vsaj še »Sociologija«, knjiga, ki je že zdavnaj razprodana in ki je imela v slovenski sociološki literaturi veliko mesto. Zdi se, da bo sedaj nastopil v izdajanju Ušeničnikovih spisov daljši presledek in najnovejša RKA je pravkar priob-

u— **Cesta »Za bolnišnice«** bo 14. in 15. t. m. od Vrazovega trga do mrtvašnice zaprta za promet, na kar opozarjamo voznike in kolesarje.

u— **Delo na ribjih tržnicah** je toliko napredovalo, da si more opazovalec že ustvariti sliko, kakšna bo nova naprava na desnem bregu Ljubljane, na Nabrežju 20. septembra. Spodnje prostore nove tržnice so v glavnem dovršili; zdaj hitijo z deli na zgornjem delu zgradbe in gradijo ogrodje, ki bo večji del iz lepih okroglih stebrov. Nove ribje tržnice se bodo z obstoječimi mešarskimi tržnicami zlivale v harmonično celoto.

u— **Dve nesreči.** 24letni delavec Ivan Leben je bil zaposlen na ljubljanskem glavnem kolodvoru. Med delom je tako nesrečno padel, da si je prebil lobanjo. — 31letni delavec Miha Seršen iz Ljubljane je bil padel po stopnicah in si zlomil levo. P. nesrečenca so pripeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer sta dobila zdravniško pomoč.

u— **Jiu-Jitsu in boksarsko gimnastiko** poučujeta strokovnjaka. Informacije se dobe na Cesti 29. oktobra, dvorišče desno.

Iz Spodnje štajerske

Praznik padli je bil preteklo nedeljo v vsej Nemčiji, izjemo pa je storila štajerska, ki jo imela svojo proslavo naslednje nedelje, 16. t. m. V največji dvorani v Gradcu bo svečanost v imenu povečane štajerske dežele in bo govoril gauleiter dr. Ueberreiter.

Obisk mariborskega gledališča je bil v teku prvega meseca letošnje sezone zadovoljiv. Mariborsko gledališče je poleg celovskega obimnega gledališča sedanje Nemčije in uživa potrebno podporo. Doslej so bile uprizorjene štiri opere in štiri opere.

Štajerske vinske gorice so zdaj drugo največje vinorodno področje v Nemčiji. S priklučkom Spodnje štajerske se je namreč štajersko vinorodno področje povečalo na obseg 30.000 ha. Na prvem mestu v Nemčiji pa je nižavsrstsko vinorodno področje, ki obsega 41.000 ha.

Nov glasbeni vodja v Mariboru. Bivši vodja okrožne glasbene šole v Voitsbergu g. Romih je bil premeščen v Maribor kot poverjenik štajerskega glasbenega šolstva. Obenem je bil postavljen za učitelja glasbe na mariborskem učiteljsku.

Umrla staro so našli. 72letna zahnela Matilda Prelogova v Mariboru je zadnje čase ostajala največ sama doma. Ker je dva dni snih niso več videli in čuli, so sosedje začeli domnevati, da se ji je zgodila nesreča. Poklicali so policijo, ki je odprla stanovanje. Našli so staro ženko docela izpraznjeno in na smrt bolno v postelji. Napadajo jo je srčni krč in je bila v poslednjih dneh izčrpana. Prepeljali so jo v mariborsko bolnišnico, kjer je izdihnila.

Prostovoljni post kadilcev. Kakor v nekaterih drugih krajih, so tudi na štajerskem začele skupine kadilcev posnemati zgled enkratne postitve s kajenjem v terču. Izberejo si katerikoli dan, ko ne kadijo. Prihranek v tobaku pošljejo voljkom na fronto, ki so člani njihovega tovariškega kroga.

Zivilske nakaznice niso prenosne. Štajerski deželni prehranjevalni urad je objavil, da živilske nakaznice nikakor niso prenosne in se prestopki strogo kaznujejo. Kazen zadene tudi tistega, ki je tujo živilsko nakaznico izkoristil zase. Dostupna je samo majhna medsebojna pomoč v sili.

Iz Hrvaske

u— **Kjer Hrvati počitijo gozd, ne ostane noben boljševik.** Zagrebški »Novi list« v nedeljski številki objavlja nekaj pripomb nemških vojnih poročevalcev o uspehih hrvatskih vojakov na vzhodni fronti. Po udarja, da daje nemško vodstvo vojaškim vrhom Hrvatov najvišje priznanje. V 32 dneh so prehedili nad 1000 km. Takoj v prvem boju s sovražnikom so dokazali svoje vojaške sposobnosti. Nemško vodstvo posebno ceni sposobnost Hrvatov v bojih po gozdovih in za nočne borbe. Kjer so Hrvati očistili gozd, tam ne ostane noben vojak, tako se govori med nemško pehoto.

Kulturni ataše pri poslanstvu v Madridu. Ukazom zunanjega ministra je bil imenovan za kulturnega atašea pri poslanstvu v Madridu Srečko Dragčević.

Predavanje o rumunskem kralju v radiu. O priliki rumunskega narodnega praznika je v zagrebškem radiu predaval dopisnik rumunske agencije Rador in v svojih izjavah med drugim opisal vrline kralja Mihaila in njegovo vlogo v novi Rumuniji. S tem predavanjem je začela zagrebška radijska oldajna postaja svoje redne prenoske za rumunski narod.

Vlada bo nudila kmetu polno pomoč. O priliki razgovora trgovskega ministra z novinarji je dr. Dragotin Toth med dru-

žila njegove retractatione k socialnim delom, zlasti v zvezi s težkim vprašanjem o kapitalizmu.

Deseti zvezek Izbranih spisov prinaša končno besedilo najplodnejše filozofske in teološke serije Aleša Ušeničnika. »Knjiga o življenju«. V temnem letu 1916, ob zmagah in obzorjih prve svetovne vojne nastali spis je dosegel s tem že tretjo izdajo (druga, nekoliko izpopolnjena je izšla leta 1929. V Znanstveni knjižnici Mohorjeve družbe, potem ko je bila prevedena tudi na češki (2. izdaja) in hrvatski jezik. Za različno od pretežne večine ostalih Ušeničnikovih spisov je ta spis v skoraj literarnem slogu, čustveno podplut in prepleten s številnimi citati iz poezije. Je to nov poizkus katoliške apologetike, spisen na najširši podlagi, z uporabo moderne literature; spis predstavlja med Ušeničnikovimi deli sintezo vse njegove teološko-filozofske-socialno-literarne dejavnosti, sintezo, ki je bolj usmerjena k neposrednemu življenjskemu učinku kakor pa k izrazito znanstvenemu predstavljenju pojmov in stališč. »Knjiga o življenju« je nemara najlepše esejistično delo na področju slovenske katoliške miselnosti. Spis je neke vrste triptihon, saj je razdeljen v tri trdnje povezane dele: Dvom življenja, Blagovest življenja, Smisel življenja.

Za podrobnejšo razlombo ali za osvetlitev »Knjige življenja« z drugega zornega kota ni danes ne prilike in ne volje. V ostalem spis je spis tudi za človeka z drugačnimi svetovnonazornimi pogledi zanimivo čtivo, ker izraža v jasni in čisti obliki ne le kvintesenso katoliške filozofije, marveč tudi avtorjev način, s katerim se ume katoliški apologet dotikati najhujših strun človeške duševnosti.

gim izjavil: Vsak naš kmet je lahko preprčan, da mu oblast ne bo vzela ničesar, kar mu je potrebno za razvoj in vodstvo njegovega gospodarstva. Hrvatska vlada bo nasprotno nudila kmetu vso pomoč, ki mu bo potrebna za povečanje proizvodnje.

Štiri štipendije hanoverskega župana. V soboto so predstavniki zagrebškega magistrata z županom g. Ivanom Wernerjem na čelu spremili hanoverskega župana dr. von Haltenhoffa na kolodvor. Slelnji se je iskreno zahvalil za gostoljubje in izrazil zadovoljstvo, da se je preprčal o visoki kulturi hrvatskega naroda. V spomin na svoj obisk v Zagrebu je hanoverski župan obljubil, da bo mesto Hanover dalo štiri štipendije po 2400 RM, in sicer za dva dijaka Hrvata, ki bosta študirala veterino, in dva dijake Hrvata, ki bosta študirala kmetijstvo na hanoverskem vseučilišču.

Hrvatsko kulturno društvo »Napredak« bo gradilo dom za 600 dijakov. V soboto so zbirali hrvatski vseučiliščniki po ulicah prispevke za gradnjo svojega doma. Dom bo gradilo hrvatsko kulturno društvo »Napredak« na Tuškancu. Delo se bo vršilo v etapah. Najprej bo zgrajen samo en paviljon, ki bo imel prostora za 150 dijakov.

Važno za rezervne oficirje in vojne uradnike. Ministrstvo vojske je izdalo okrožnico, po kateri se morajo vsi rezervni oficirji in vojaški uradniki najkasneje do 1. decembra prijaviti za sprejem v hrvatsko vojsko. Častniki, ki bi se do tega roka ne prijavili, bodo uvrščeni v hrvatsko vojsko kot navadni vojaki in takoj pozvani na orožno vajo. Izjemo delajo samo oni, ki se nahajajo v ujetništvu.

Nov muslimanski list. V Banjaluki deluje muslimansko društvo »Islamiyet« bo

„Lepa naša domovina“ že 50 let himna Prva gospodarska razstava v Zagrebu — Gradnja cestne železnice in kolodvora

Zagreb, 11. novembra. V zagrebškem »Hrvatskem Narodu« čitamo prijetno kramljanje o življenju v Zagrebu pred 50 leti. Ker je to mesto v zadnjih letih dobilo tudi imočan priliv slovenskega življa in ker ga pozna veliko število Slovencev, v daljšem izveščku ponatiskujemo člankarjeva izvajanja.

Se ni celih 50 let od tega, odkar je Zagreb živel mirno življenje, vodeč malo brige o potrebah, ki jih imajo meščani danes, ko šteje mesto čez 300.000 prebivalcev. Pred pol stoletjem je šel Zagreb vsega skupaj okoli 37.000 ljudi, ki so se med seboj več ali manj poznali. Tedaj še ni bilo cestne železnice, ne elektrike, niti drugih tehničnih pridobitev. Šele leta 1891. se je ob priliki razstave gospodarskega društva razvil. Ta ustanova, ki je bila predhodnik današnjega zagrebškega velesejma, je ponela ime Zagreba po vsej Hrvatski in ostalem prosvitljenem svetu. O njej in posledicah njenega uspeha je nedavno govoril na predavanju v »Društvu Zagrebčanov« prof. dr. Rudolf Horvat.

Na današnjem trgu, kjer stoji Narodno gledališče, je bila tedaj zgradba »Kola« in še nekaj drugih poslopj. Trg sam je bil sejmščiše, ki je odtlej menjalo že 4 prostore, dokler se ni razmestilo na tleh, kjer še danes stoji. Omenjenega leta je bilo sejmščiše premeščeno, prostor pa določen za razstavo Gospodarskega društva. Razstava je bila namenešena v 24 paviljonih in je trajala dva meseca. V tem času so bila pozvana v Zagreb vsa gasilna društva iz Hrvatske, pa tudi Hrvatska pevska zveza je sklicala za te dni svoje skupščino. Vršile so se še druge prireditve, ki so privabile množice ljudstva.

Hrvatska pevska zveza je 7. septembra priredila koncert, na katerem je nastopilo 700 pevcev. Na tej priložnosti je bila izbrana bodoča hrvatska himna »Lepa naša domovina«. Prof. Horvat pripoveduje o tem takole: Določeno je bilo, da se na svečanosti odpoje nekaj pesmi, in tista, ki bo občinstvu najbolj všeč, naj bi bila služno proglašena za hrvatsko himno. Pevci so zapeli najprej pesem »Rudi zora«, za katero so bili nagajani s toplim odobravanjem, toda zborovodja pokojni Nikola Falter s tem ni bil zadovoljen in je predlagal, naj zapojejo še nekaj pesmi. Toda občinstvo tudi pri naslednjih ni pokazalo posebnega zanimanja in zato niso mogli ugotoviti, katera od pesmi naj bo proglašena za hrvatsko himno. Pevci so zapeli še nekaj pesmi. Šele ko so zapeli »Lepa naša domovina«, je vsa dvorana odmevala urnebesnih vzklikov, kar je bil znak, da je ta pesem, ki jo je zložil tedaj že umrl Anton Mihanović in uglasbil Josip Runjanin, občinstvu najbolj ugajala.

Istega leta je bil v Zagrebu odkrit spomenik Andriji Kačiću-Miošiću. Prvi spomenik temu hrvatskemu rodoljubu je bil odkrit v Makarski in so tedaj mnogi Hr-

Drugi del desetega zvezka Izbranih spisov vsebuje v devet poglavij razdeljeni spis »Ontologija«, ki je posvečen splošnim problemom krščanske metafizike (o pojmu bitja, o delu in možnosti, o bistvu in biti, o individualnosti, o objektivni možnosti, o splošnih svojstvih bitja, o popolnosti bitja, o najvišjih razpoložljivih bitja in o vzrokih). Ta leta 1924. v knjigi izišli, predvsem teološkomu namenjeni spis (prvi slovenski spis te vrste je potekel iz peresa dr. Fr. Kovačiča) je bil za Izbrane spise nekoliko izpopolnjen. — Neobjavljena je bila določila razprava »Filozofija sv. Tomaža in novodobne filozofske smeri«. Ta prikaz tomazina kot najmočnejše struje sholastične filozofije in njegovih sodobnih oblik je bil dočlen za Zbornik Filozofskega društva, ki bi imel iziti spomladi 1941. Pisec pristavlja v opombi: »Tiskal se je pri Slatnarju v Kamniku, a njegova sedanjost usoda je neznana.«

Tretji del obsega Filozofski slovar. Je to znatno razširjen in izpopolnjen dodatek h »Knjigi o življenju« ter obsega splošno filozofsko, predvsem pa sholastično terminologijo. Ni razloženo samo besedje in izrazje, večidel po svojih etimoloških sestavinah, marveč so v vseh važnejših primerih v leksikalnem slogu pojasnjeni tudi pojmi in, kjer je treba, označena njih zgodovina (n. pr. agnosticizem, avguštinizem, kritičizem, stoicizem). V slovar so bili sprejeti tudi pomembnejši predstavitelji domače in tuje filozofije: »Filozofski slovar« šteje okrog sto strani.

Deset knjig Izbranih spisov Aleša Ušeničnika pomeni v slovenski filozofski literaturi povsem izreden pojav, ki vzbuja že kot založniško dejanje posebno pozornost. Od teh knjig se bo še celo rodovo morila katoli-

LONDONSKI RADIO:

»Sovražni letalec je odvrget nad Skotsko mošnjo denarja. Obžalovati je petdeset ranjenih in enega mrtvega.«

začelo izdajati list pod istim naslovom. Pri našal bo članke in razprave o prosvetnih, gospodarskih in družabnih vprašanjih. Zaenkrat bo list izhajal kot tečnik.

vati izrazili željo, da bi imel spomenik tudi v Zagrebu. Tako je 26. avgusta v okviru gospodarske razstave bil odkrit Kačičev spomenik tudi v Zagrebu. Odkritja se je udeležilo pod vodstvom župana iz Makarske nad 200 Hrvatov iz severne Dalmacije.

V leto 1891 pada tudi zamisel in uresničenje zagrebške cestne železnice. Tega leta je Francoz Gotier, ki je gradil cestno železnico tudi v Budimpešti, sklenil z občinskim svetom pogodbo za gradnjo. Toča od njega so dovoljenje odkupili nekateri meščani za 117.000 kron. 5. septembra je stekla železnica na konjsko vprego, ki je imela glavno progo od Mandalice do Maksimira. Zagrebčani so se novega prometnega sredstva v veliki meri posluževali. V prometu je bilo 16 voz z 58 konji, ki so se menjavali vsaki dve uri. Toda tej železnici je bilo usojeno kratko življenje. 18. avgusta 1910 jo je zamenjala električna železnica, železnico na konjsko vprego pa je zagrebška občina prodala Veliki Gorici.

Pred 50 leti se je začela tudi gradnja zagrebškega kolodvora. Ko je 1870. leta stekla železnica čez Koprivnico do Zakanja, je bilo treba s tem v zvezi zgraditi kolodvor tudi v Zagrebu. Vprašanje gradnje kolodvora pa se je zavlačevalo, dokler ni tedanji minister Baroš napravil temu odločen konec. Za gradnjo je bilo porabljen mnogo delovne sile in materiala, ki so ga dovažali celo iz Sessete. Zemljišče, kjer je bil projektiran kolodvor, je bilo nizko in so ga morali nasipati. Z deli so končali leta 1892.

Iz majhnega mesta je v teku 50 let Zagreb postal velemost, k čemur je velik del pripomogla gospodarska razstava leta 1891. Od tedaj je Zagreb ne samo politično, ampak tudi gospodarsko središče hrvatskega naroda.

Pri nekem znanecu se je zbrala vsa družba, samo profesorjeve gospé ni bilo. Pa vpraša gostitelj profesorja:

— Kje ste pa pustili svojo soprogo, gospod profesor?

— Veste, danes opoldne je prižgala bifttek, pa ga mora za kazen desetkrat pravilno speči!

ZMERAJ PO PREDPISIH

Francoskega polkovnika Beguelina je leta 1798. njegov predstojnik maršal Brueand pred vsem polkom oštel. Polkovnik je zato beseno odložil svojo čast in pisal hkratu maršalu:

»Gospod maršal! Samo eno željo imam in tu jo bom povedal: da bi šli vi z vojsko vred čimprej k vragu.«

Nekaj dni nato je dobil polkovnik svoje pismo vrnjeno s pripiskom:

»Predloge glede prestavljanja vojnih edinic je mogoče upoštevati le tedaj, če so v dveh izvodih napisani na tiskovni štev. 134 in vlozjeni v mojšan štabu. — Buganda«

ZAPISKI

Giovanni Papini, član Italijanske akademije, je objavil v zbirki »Confidenziali« svoje nove izpovedi o lastni osebnosti in o svojem literarnem razvoju: »Mostra personale«.

Italijanska grafika. A. de Witt je v knjigi »Incisione Italiana« prikazal razvoj italijanske umetniške grafike, ki je dosegla zlasti v sedemnajstem in osemnajstem stoletju najvišje vrhove tvornosti na tem področju. Čeprav kritika (n. pr. Luigi Servolini, »Italia che scrive«) ne prekriva nekaterih opazk k de Wittovemu delu, ki tudi ni zaobsegel sodobne grafike, priznava vendar, da je ta spis edinstven kazipot tistim, ki se hočejo podrobneje seznaniti z zgodovino grafičnih umetnosti in Italijo.

Romanstvo in germanstvo. V Firencah je izšel zbornik »Romanità e germanesimo«, ki vsebuje besedilo predavanj raznih italijanskih kulturnih delavcev o duhovnih osnovah italijansko-nemškega zblizevanja. Posebno zanimiva so razglabljanja o renesansi in reformaciji kot dveh svojih izrazih miselnosti tega in onega kulturnega kroga, o vplivu nemškega romantizma na Italijo in o združitvi tega vpliva z njo renesančnimi tradicijami itd.

V. G. Rossi, eden najzanimivejših italijanskih potpisov, je izdal novo knjigo z naslovom »Cobra«.</

SPORT

Atletskim klubom v premislek

Kako bi bilo z ligaškim tekmovanjem v lahki atletiki?

Eden naših marljivih delavcev v atletskem taboru nam je napisal spodnji nekaj vrstic s koristnimi pobudami za novo ureditev lahko-atletskega tekmovanja v naši pokrajini. Ko smo proučili njegova izvajanja, smo ugotovili v splošnem, da vsebujejo prav gotovo mnogo dobrega in bo načrt lahko služil odgovornim faktorjem v atletiki za dobro vodilo, kadar bodo reševali vprašanje čim bolj privlačnega sporeda za prihodnjo sezono ter obenem problem pozitivne zanimanja za to sportno panogo pri nas. Baš v »krajlici sporta« se je v minulih mesecih pokazal razveseljevalni napredek na terenu, deloma kakovostno, še bolj pa številčno, pa tudi med sportnim občinstvom je ta panoga pridobila nov krog hvaljevalnih pristaev. Ligaško tekmovanje, kakor ga predlaga pisec teh vrstic, bi gotovo vsestransko dvignilo zanimanje za atletski sport, pa se zato načeloma tudi mi v celoti pridružujemo njegovim pobudam. Evo, kaj pravi:

Med problemi naše atletike je eden najbolj perečih oni, kako napraviti to panogo čim zanimivejšo in za naše sportno občinstvo kar najbolj privlačno. V teku pravkar zaključene sezone smo lahko ugotovili, da z dosedanjim sistemom tako imenovanih propagandnih mitingov ne bomo navdili občinstva, da bi hodilo stalno na atletske prireditve, ker so taki mitingi — to kar priznamo — bolj ali manj dolgočasni. V zvezi s tem je bolj pri nas že večkrat govorila o neki novotariji in na zadnjem obnem zboru Slovenske lahko-atletske zveze tudi sklenjeno, naj bi se v bodoče vršilo prvenstvo zveze po sistemu ligaškega tekmovanja. Da ta način ni bil ostvaren, je kriva vojna, ki je preprečila ravno pred začetkom atletske sezone vse načrte. Sedaj pa, ko smo zopet končali eno bolj ali manj uspešno sezono, je najbolje, da začnemo takoj misliti na bodočnost, da ne bomo zopet zamudili ugodnega trenutka in razpravljali, kakor običajno, šele sredi sezone, ko je za spremembe že vse prepozno. Sicer pa pojdemo k stvari! Ker nismo mogli začeti letos, začnimo s sistemom ligaškega tekmovanja prihodnje leto, in sicer po naslednjih vidikih:

Dobro je, da obstajajo trenutno štirje klubi, Planina, Ilirija, Hermes in Elan iz Novega mesta, ki pridejo v poštev za tako tekmovanje. Če se držimo pravila, da mora vsak klub tekmovati enkrat na svojem igrišču in enkrat na igrišču svojega nasprotnika, bi bilo treba vsega skupaj 12 mitingov, če upoštevamo, da bi se lahko en termin uporabil n. pr. za tekmovanje v Novem mestu (med Elanom in Planino) in v Ljubljani (med Ilirijo in Hermesom), ne da bi prireditvi konkurirali druga druga. Če bi tako tekmovanje teklo od začetka junija do polovice septembra, bi prišli na vsak mesec za vsak klub po dve tekmovanji, kar je gotovo preveč. Da pa bi se temu izognili, pa bi se razdelilo tekmovanje na dva ločena dela. Prvi del bi vseboval naslednje discipline (enako kakor na troboju Planina: Ilirija: Hermes):

400 m preko zaprek, skok v višino, met krogla, 100 m, 800 m, 5000 m, skok v daljino, met kladiva in 4 x 100 m, dočim bi drugi del sporeda vseboval:

110 m preko zaprek, 200 m, skok ob palici, met diska, 400 m, 1500 m, met kopja, troskok in 4 x 400 m.

Tekmovanje bi se razvijalo tako, da bi, recimo, SK Ilirija prvi del sporeda n. pr. proti Hermesu izvedla na svojem igrišču, drugi del pa bi se vršil na igrišču Hermes, bodisi kar prihodnjo nedeljo ali pa pozneje. S tem bi bilo rešeno tudi vprašanje dvodnevni mitingov, ki bi bili v takem tekmovanju gotovo še bolj neprikladni kakor so že sedaj. Da še bolj jasno pokažemo, kako bi potekalo tako tekmovanje, navajam kar celotni spored prihodnje sezone, ki bi bil lahko razdeljen takole:

Prvo kolo bi se vršilo n. pr. 2. junija, ko bi nastopila v Ljubljani na igrišču Planina, Planina—Ilirija, v Novem mestu pa Hermes: Elan, oba para v prvem delu disciplin.

Drugo kolo 9. junija: Ilirija—Elan v Ljubljani na igrišču Ilirije (1. del disciplin), Hermes—Elan (2. del).

Tretje kolo: 16. junija, Planina—Hermes, na igrišču Hermes (2. del).

Četrto kolo: 30. junija, v Ljubljani na igrišču Ilirije, Ilirija—Hermes (2. del), v Novem mestu Planina—Elan (1. del).

Peto kolo: 28. julija na igrišču Hermes, Hermes—Elan, (2. del).

Šesto kolo: 11. avgusta na igrišču Ilirije, Ilirija—Planina (2. del).

Sedmo kolo: 25. avgusta v Novem mestu Elan—Ilirija (1. del) in v Ljubljani na igrišču Planina, Planina—Hermes (1. del).

Osmo kolo: 1. septembra na igrišču Hermes, Hermes—Ilirija (2. del).

Deveto kolo: 7. septembra na igrišču Planina, Planina—Elan (1. del).

Za primer naj še navedemo, da bi n. pr. atletski Planine startali naslednje dni: 2., 16. in 30. junija, 11. avgusta ter 1. in 7. septembra, tako da bi jim gotovo ostalo še časa za kakšno drugo tekmovanje izven prvenstva. Prav tako bi se lahko izvedlo tudi prvenstvo posameznikov 14. julija, ne da bi bili atleti preobremenjeni, in vendar bi še ostalo dosti terminov za juniorje, katerim pa bi se ugodilo na ta način, da bi se razpisale med prvenstvenim tekmovanjem zanje posebne točke in še za damске mitinge.

Za vsak klub naj bi nastopila v vsaki disciplini po 2 atleta, točke pa naj bi se šttele 5, 3, 2, 2 in 10, 6 za stafete kakor je to povsod navada. Ocenjevanje po finskih tabelah nikakor ne bi bilo prikladno, ker bi se lahko pripetilo, da bi eden izmed klubov moral tekmovati vedno v slabem vremenu, dočim bi imel morda drugi vedno srečo z vremenom in zato možnost postavljati mnogo boljše rezultate. Zmagal bi klub, ki bi si na vseh tekmovanjih priboril največ točk. Gotovo je, da bi tak sistem vzbudil veliko večje zanimanje ne samo med sportnim občinstvom, temveč tudi med atleti samimi.

Dobra stran reorganizacije po gornjih smernicah bi bil verjetno še ena, ki bi tudi lahko mnogo pripomogla k nadaljnjemu razvoju te panoge. To je fin. stanju klubov. S pritegnitvijo gledalcev bi se vsaj deloma popravile blaginje lahkoatletskih klubov, ki so navadno vedno prazne, tako da so atleti navezani na ostale sekcije v klubih in na bolj ali manj beraške podpore, ki pa ne morejo pokriti niti četrtine stroškov. Vsekakor je potrebno, da vsi odločilni krogi dobro premislijo ali bi se ne dalo že za prihodnje leto ostvariti tako tekmovanje. Časa je dovolj, občni zbor SLAZ je še precej daleč, naši atleti pa je za novo sezono treba novega in drugačnega duha.

Vr—Zo

lani pozneje, ker je zaenkrat sezona za ta sport za letos že tako zaključena.

Hrvatska sportna delegacija je zdaj na poti proti domovini in je medtem obiskala še Firenco in Milan; obenem se je že zdaj dogovorila, da bodo meseca januarja zastopniki italijanskega sporta pod vodstvom predsednika CONI-a nar. svetnika Mangianella obiskali poverjenika za sport na Hrvatskem, obenem pa si ogledali tudi vse večje sportne naprave v novi Hrvatski.

— Dve zmagi štajerskih nogometašev. Preteklo nedeljo sta nogometni moštvi Rapida iz Maribora in Celjanov spet enkrat uspešno nastopili v novem prvenstvenem tekmovanju. Rapidovci so na svojih tleh zmagali s 6:4 (2:2) nad enajstoricico iz Zeltwega, Celjani pa so prav tako doma še huje obračunali z drugo gornjštajersko ekipo, iz Donawitza s 7:1 (4:1). V mariborskem moštvi je bil z golji najbolj uspešen Gaischek, pri Celjanih pa se je s te strani odlikoval Dobretz. Mariborsko tekmo je sodil Nemetz, v Celju pa je opravil te posle Veble.

— SK Ljubljana. Seja delovnega odbora bo drevi (v četrtek) ob 18. Prosim točne in sigurne udeležbe. Predsednik — Predsedstvo sporoča vsem odbornikom, da bodo seje odslej zmerom ob 18. Prosim točno Predsednik.

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek 13. novembra: Boter Andraž. Red A. Začetek ob 17.30.

Petek 14. novembra: Nocoj bomo improvizirali. Red B. Začetek ob 17.30.

Sobota 15. novembra: Hamlet. Izven. Znižane cene. Začetek ob 16.30.

— Boter Andraž je delo dubrovniškega pisatelja Mariana Držića. Igra se imenuje v izvirniku »Dundo Maroje« in se godi v 16. stol. Pokaže očeta, ki je poslal sina v Rim, kjer mu je ta zapravil denar z lepo kurtozno Lauro. Komedija spada med klasična dubrovniška dela. Prof. Rupel je delo prenesel v staro slovenščino in ga lokaliziral.

— Nocoj bomo improvizirali je predstava, ki ima za osnovo neko Pirandellovo novelo. Improvizacija te novele na odru po igralcih, tvori glavno dogajanje. Svojevrsnost tega načina, ki razkriva pogled v tehniko gledališča in igranje, daje igri značilnost.

OPERA

Četrtek 13. novembra: Aida. Red Četrtek.

Začetek ob 16.30.

Petek 14. novembra: Zaključena predstava za Dopoldnoro. Začetek ob 17.30.

Sobota 15. novembra: Grof Luksemburški. Izven. Začetek ob 17.

Velik uspeh Valerije Heybalove v naslovni partiji Verdijeve »AIDE«, Radevleje kot Amneride, Francila — Radamesa, Betetta — Ramfisa, Primožiča — Amonasra in Lupše — egiptovskega kralja, sta izpričala kritika kakor tudi navdušenje občinstva. Z novo uprizoritvijo te opere je dobila naša Opera zopet svoj repertoar močno stvaritev, pri kateri se odlikujejo solisti, zbor, balet in orkester. Dirigent A. Nefat. Režija in zamisel scene C. Debevec. Zborovodja R. Simoniti. Koreograf inž. Golovin.

Prva ponovitev Leharjeve opere »Grof Luksemburški« bo konec tekočega tedna. To delo, ki je imelo v pretekli sezoni ne navaden uspeh, je imelo veliko število repriz. Franci v naslovni in Ivančičeva in Modest Santic, Poličeva, Zupan in drugi so ustvarili v pevskem in igralskem pogledu nadvse zabavno celoto. Dirigent Žebre, režiser E. Frelj.

Radio Ljubljana

četrtek, 13. novembra

Ob 7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Operetna glasba, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Pesmi in melodije. 12.30: Godba poveljstva IX. armade zbor pod vodstvom mojstra S. Rubina. 13.: Napoved časa poročila v italijanski. 13.15: Komunikacije glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Orkester Adamič in tercet sester Stritarjevih. 14.: Poročila v italijanski. 14.15: Poročila v slovenščini. 17.15: Kvartet Fantje na vasi in šramel Ljubljana. 19.30: Poročila v slov. 19.45: Sinfonična glasba. 20: Napoved časa, poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.40: Orkestralna glasba. Vodi dir. Gallina. 21.10: Orkester Elar Ljubljana, vodi dir. Sijaneec. Okoli 21.55: Lahka glasba. 22.03: Vešti v slovenščini. 22.15: Koncert violinista Alberta Dremelja, pri klavirju Marjan Lipovšek. 22.45: Poročila v italijanski.

Obnovite naročnino!

Razdelitev mleka v Ljubljani

Ljubljana, 12. novembra
Ker je nastopilo občutno pomanjkanje mleka, je Prehranjevalni zavod izdal mlekaricam potrebna navodila za razdelitev mleka. Ker zaenkrat ni mogoče izvesti popolnega racionaliranja, bo zagotovljeno, da bodo dobivali redno mleko otroci, bolniki in starejši ljudje. Dojenčki do 1 leta bodo prejimali 1 liter dnevno. Otroci od 1. do

7. leta, bolniki in vsi starejši nad 60 let 1/2 l, otroci od 7. do 10. leta pa po 1/4 l dnevno. Ostala količina mleka se bo razdelila med druge prijavitelce v mlekarnicah.

Družine, ki zaradi katerega koli razloga ostanejo brez mleka, naj se prijavijo pri najbližji mlekarnici in ni potrebno za to nobeno predhodno dovoljenje »Prevodac«.

Obljubi in dati je preveč. Tudi pozimi more toplo biti in o dežju sonce sijati.

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Avto, moto

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Nameštenko

za ekspedit, iščemo za takoj. Pogoji popolno znanje italijanske korespondence. Penzije na ogl. odd. Jutra pod »Alpa«, poštni predal 370, Ljubljana. 18885-1

Službe išče

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Bencin

ne rabite, ako si pustite predelati vaš avto na pogon z ogljem. Generatori najnovijih modelov na zahtev za vse vrste avtomobilov, motornih koles in stabilnih motorjev, dobite na poskus brez predplačila. — Najboljše reference na razpolago! Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figuvec, levo dvorišče). 18884-10

Stanovanje

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Mlad

bančni uradnik, z večletno prakso v vseh bančnih in pisarniških poslih, iščem primerno službo. Imam posebno veselje do trgovskih poslov in organizacij. Čeje ne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ambicijem 13«. 18871-2

Prodaj

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Rejci zajcev!

Prodajam popolnoma novo, prvotno izdelano vrtno hišico (začnik) za 20—30 zajcev. Dobro zavarovana proti mrazu in vlogu, ter higiensko urejena. — Dobraj Leopold, mizar, Rožna dolina, C. II-36, telefon 35-17. 18862-6

Napredaj

trodelna omara, otroško sobno tovarnovalno orodje, vsega mebla, stotica sveč, leksikon, kristal, japonska vodna rastlina in razne druge stvari. — Gajeva ulica 3-IV., stanovanje 412. 18868-6

Frizerji, pozor!

Poceni prodajam brivski inventar. Budkova ul. 2, Ljubljana, Zelena jama. 18869-6

Železne peči

različne velikosti in dva nova trikotila, ugodno na prodaj. Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figuvec, levo dvorišče). 18883-6

Prodaj

novi svileni posteljni garnitur po zelo nizki ceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18888-6

Kupim

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Gumo

razbljeno, vasko količino, vseh vrst kupuje in plača najbolje Metalia, Gospodarska 16, tel. 32-88. 18875-7

Gospodarska zveza

sprejema naročila za korenje, peso, rep, kolerabo in zelje. Prijavite se čimprej! 18866-7

Prazne steklenice

vine, vseh vrst, vasko količino, plačamo najbolje. — Rupena, Tavčarjeva 6. 18880-7

Lokal

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Skladišče

v bližini Tavčarjeve ulice, iščem za takoj. — Rupena, Tavčarjeva 6. 18879-9

Izgubljeno

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Izgubila sem

plavo rokavico od pošte do sv. Krištofa. Prosim naštetila, da jo vrne na ogl. odd. Jutra. 18889-28

Denarnico

izgubljeno dne 2. nov. na progi Ljubljana—Novo mesto, naj pošten najditelj vrne proti nagradi 50% na naslov: Kralj Ervin, Švačičeva 7, Ljubljana. 18876-28

Glasbila

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Klavirsko

harmoniko novo, 96 basov, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18873-26

Obrt

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

Odeje

iz vate in puha — nove in stare — vam zaiše. Ljubljana, Marijin trg 2-III. 18860-30

Razno

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L. 3.—.

PREMOG

DRVA — nudim I. Pogačnik BOHORICEVA 6 Telefon 20-59 Postrežba brezhibna

ZAHVALA

Za vse izraze sočutja, ki sem jih prejela ob nenadni težki izgubi mojega ljubljeneža moža

JOSIPA TROJE

sodnika

in za spremstvo na njegovi poslednji poti, izrekam toplo zahvalo.

Posebno iskrena hvala č. duhovščini, g. s. starešini Savlju za lep nagovor, g. starešini Komparetu in ostalemu sodnemu osebju v Trebnjem za vso skrb in pomoč. Trebnje, dne 12. novembra 1941.

ZALUJOČA SOPROGA IN OTROKA

AMPUTATI!

Gambe artificiali con ginocchio fisiologico. L'ultimo ritrovato della tecnica ortopedica! Articolazioni su sfere! Piede in gomma speciale. Chiedete catalogo J. G. e preventivi alla

S. A. Romano Barberis, Milano, via Soperga 19

AMPUTIRANCI!

Umetne noge s fiziološkim kolenom! Zadnji izum ortopedske tehnike! Kroglični členki, noge v specialni gumi. Zahtevajte katalog J. G. in proračune pri

S. A. Romano Barberis, Milano, via Soperga 19

Sportni odnošaji med Italijo in Hrvatsko

Obe državi bosta prihodnje leto močno poživili medsebojno sportno udejstvovanje

O priliki obiska delegacije hrvatskih sportnih voditeljev v Italiji, kjer v teh dnevih obiskujejo vse pomembnejše sportne naprave in obenem podrobno proučujejo smotno ureditev fašističnega sporta, je bilo seveda tudi mnogo govora o skorajšnji poglavitni medsebojni sportni odnošaji. Oba prijateljska naroda bosta v teku prihodnje sportne sezone na vseh poljih kar se da poživila medsebojna sportna tekmovanja.

Tako je bilo med drugim sklenjeno že dokaj določeno, da bosta v kratkem dve mednarodni tekmi med Hrvatsko in Italijo v hokeju na travi, in sicer bržkone že v teku januarja, najprej v Zagrebu, potem pa v Genovi.

Z otvoritvijo novega bazena v Zagrebu, ki bo predvidoma v začetku prihodnje spomladi, bodo pridobili tudi medsebojni pla-

valni odnošaji; za uvod bo v okviru otvoritvenih svečanosti okoli bazena medmestni dvoboj v plavanju med Zagrebom in Rimom. Pozneje nekoč bo zagrebška ekipa vrnila obisk v Večnem mestu.

Dalje so bila načeta pogajanja s telovadno organizacijo zaradi medsebojnega srečanj v tej panogi telesnih vežb, (kjer imajo Hrvati močno posojanko) tudi po mednarodnem merilu. Ko bo začela hrvatska sportna organizacija posloovati čisto urejeno, se bo takoj tudi začelo medsebojno delo »na terenu«.

V teniški panogi je bilo že v minulih sezonah medsebojno sportno udejstvovanje zelo živahno, prihodnje leto pa se bo še v mnogem poživilo. Glede vseh teh vprašanj se bo v bližnji bodočnosti sestala v Rimu posebna konferenca, ki bo podrobno proučila izvedbo raznih turnirjev, predvsem pokalnega tekmovanja za »Rimski pokal«, ki bo postal v sedanjih časih najpomembnejša konkurenca v Srednji Evropi sploh.

Tudi med kolesarskimi vrstami iz Italije in Hrvatske je že prišlo do prvih stikov, vendar bodo konkretni načrti izde-

zdel bi se mi bil zabaven — a zdaj me nikakor ni zabaval. Morda zato, ker sem bil zadel tako rekoč ob posmrtno stvarnost življenja.

»Razumem te,« sem dejal. »Nič narobe mi ne bi bilo, pustiti vse to tebi kot dediču, a zdaj je kakopak treba, da deneš moje stvari nazaj. In razen tega pozabljaš svojo dolžnost... moja gosta sta utrujena.«

Jao je takoj uganil, kaj mislim. Z rezkim glasom se je obrnil k ostalim služabnikom.

»Kaj se držite, kakor bi bili nabodeni na kol, bedaki! Mar ne vidite, da se je gospod vrnil in pripeljal goste? Spravite sobo v red. Pojdite vsak na svoje mesto in pripravite kaj jesti. Ne vidite, da je gospod utrujen? Prinesite whiskyja in čaja, in gospodični dajte stol. Ako izvoli gospod stopiti z menoj, mu dam snažno obleko. Gospodični skočim po toplo vodo.«

»Jao se bo pobrigal za vas,« sem rekel Nori. »Pojdite v mojo sobo. Jao je izvrsten služabnik. Malce potrpite pa dobimo jesti. Prepričan sem, da vam bo znal Jao preskrbeti vse, kar bi potrebovali.«

Nora me je pogledala in se nasmehnila. »Hvala,« je dejala. »Nocoj ste kar preljubeznili. Zmerom sem vedela, da ste dober človek.«

Nikoli prej nisem vedel, da znajo biti moji služabniki tako nagli in spretni. Kuhar in njegov pomočnik sta se bila umaknila v kuhinjo. Rikšar in vrtnar sta postavljala knjige in drobnarije nazaj. Jao je bil prinesel whisky ter nekaj steklenic sodavice in je zdaj nalival knezu Tungu in gospo-

du Puju čaj. Prinesel nam je brisačo, namočenih v toplo vodo. Jaz sem bil že oblekel čist suknjič. Življenje prejšnjih časov, ki mi je bilo tolikanj drago, se je vračalo, toda ozračje se mi ni zdelo več isto. Čutil sem, da ne bo nikoli več takšno, kakor je bilo. Vse drugače nego prejšnja leta sem se zavedal, da sem v svoji lastni hiši tujec, pripadnik drugega plemena, da se ne morem več spraviti v soglasje z mehko, ki me obdaja, da se ne morem več na nikogar zanesti, nikogaršnje mu poštenju več zaupati, razen kvečjemu poštenju kneza Tunga. A kaj pravim! Čutil sem, da ima tudi moje zaupanje v kneza svoje meje. Knez Tung se je bil vgnezdil v blazinjak in je sbral čaj, razgledujoč se po sobi, ki je bila vsa v neredu. Gospod Pu je bil odložil svoj sveženj in mi je delal spravljive poklone. Dobro je vedel, kaj si moram misliti o njegovem vjugastem ravnanju, toda kakor po vzajemnem dogovoru sva molčala o vsem, kar se je bilo zgodilo, takisto, kot molčimo o neprijetnih stvareh, o tem, kar je umazano in odušno.

»Čaj je izvrsten. Kar pokrepčane se čutim,« je rekel knez Tung, nato pa pogledal gospoda Puja. »Zdaj, ko je ta prinesel slikanice sem, mislim, da ga več ne potrebujemo. Vaši služabniki ga lahko pretepo in vržejo na cesto.«

Gospod Pu je zagnal prestrašen in začuden krik. »Vaša prevzvišenost,« je zaičkal, »ali se vam zdi prav, da tako govorite? Ko nisem storil drugega, kakor da sem vam služil, in sem tvegal celo življenje iz vdanosti do vas! Razen tega mi je

gospod Nelson obljubil denar. Vem, da se lahko zanesem na njegovo besedo. Vse, kar sem storil, sem storil samo, da ustrežem vaši prevzvišenosti.«

Mož je bil pravi črv. Vedel je, da je to moja sodba o njem. Hkratu pa sem pomislil, da mora biti na milijone Kitajcev takšnih, kakršen je on. V deželi, kjer je življenje tolikanj težko in kjer so vse stvari tolikanj nestalne, je pač usodno